

နည်းပညာရပ်ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်

လူသားခြင်းစာနာမှု အကူအညီပေးရေး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ကျား၊မ အခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုအား ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ခြင်း လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်

ဘေးအန္တရာယ် လျော့ချရေး၊ ကြံ့ခိုင်မှု မြှင့်တင်ရေး၊
ပြန်လည်ထူထောင်ရာ အကူအညီပေးရေး

စခန်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် စခန်း စီမံခန့်ခွဲမှု

ကလေးသူငယ်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး

ပညာရေး

စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေး

ကျန်းမာရေး

ဆိုးအိမ်၊ မြေယာနှင့် ဥစ္စာပစ္စည်း

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု

အာဟာရ

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု

နေထိုင်စရာ၊ အခြေချနေထိုင်မှုနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး

ရေ၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရေ သန့်ရှင်းရေး

This Myanmar edition of ရေ၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရေ သန့်ရှင်းရေး is published by UNFPA Myanmar in 2017. This is a translation from the English edition of Guidelines for Integrating Gender-Based Violence in Humanitarian Action: Reducing risk, promoting resilience and aiding recovery, Water, Sanitation and Hygiene, first published in 2015.

These GBV Guidelines were independently translated by UNFPA Myanmar. myanmar.unfpa.org

သိရှိရန် အရေးကြီးသည့် အချက်

အကြမ်းဖက်ခံရသူများ၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှုများ၊ ရေ၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး နှင့် တစ်ကိုယ်ရေ သန့်ရှင်းရေး (WASH)

အရေးပေါ်အခြေအနေတစ်ခုအတွင်းတွင် အစီအစဉ် ကောင်းစွာရေးဆွဲထားသော WASH အစီအစဉ်များနှင့် ထောက်ပံ့ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုများသည် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျူးလွန်စော်ကားခံရသူများအဖို့ ၎င်းတို့၏ ထိခိုက် ဒဏ်ရာများကို ဖြေရှင်းရန်သာမက ပိုင်းဝန်းကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်နိုင်ခြေများကို အနည်းဆုံးဖြစ်စေရန် အတွက်လည်း အထောက်အကူ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အကြမ်းဖက်ခံရသူ အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသားများသည် WASH ဆိုင်ရာ အထူး ထောက်ပံ့ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုများအား လက်လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်ရန် လိုအပ်ကောင်း လိုအပ်နိုင်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့၏ ဆီးလမ်းကြောင်း၊ လိင်အင်္ဂါ နှင့်/သို့မဟုတ် စအိုလမ်းကြောင်း ဒဏ်ရာများသည် ဆေးကြောသန့်စင်ခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အခြေခံလုပ်ဆောင်မှုများကို ခက်ခဲစေကာ အချိန်များစွာ ကြာနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့သည် ဆီးဝမ်းယိုကျမှုများအတွက် အသုံးပြုရန် ဝှမ်းထုပ်များကဲ့သို့ လူသုံးပစ္စည်းများ (NFIs) ကို ထပ်ဆောင်းလိုအပ်ကောင်း လိုအပ်နိုင်ပြီး ထိုပစ္စည်းများအား လျှို့ဝှက်စွာဖြင့် လူကဲ့ရဲ့ခြင်းမခံရနိုင်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် ပံ့ပိုးပေးသင့်ပါသည်။

(UNHCR, Personal Communication မှ ပေးသော အချက်အလက်၊ ၂၀၁၄ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ)

စီမံချက်စက်ဝန်းတစ်လျှောက်လုံးတွင် ကျားမ လူမှုကဏ္ဍကွဲပြားမှုကို အခြေခံသည့် အကြမ်းဖက်မှု/ ကျားမ ရေးရာ အခြေပြုအကြမ်းဖက်မှု (GBV) များအတွက် ဦးတည် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း

လေ့လာ အကဲဖြတ်ခြင်း၊ ဆန်းစစ်စိတ်ဖြာ လေ့လာခြင်း၊ အစီအစဉ် ရေးဆွဲခြင်းတို့တွင် GBV အတွက် အဓိက ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အချက်များ

အောက်တွင် ဖော်ပြထားသော မေးခွန်းများသည် WASH လုပ်ဆောင်သူများမှ လေ့လာအကဲဖြတ်မှု အမျိုးမျိုးနှင့် ပုံမှန် စောင့်ကြည့်ကြပ်မတ်မှုများကို လုပ်ဆောင်ရာတွင် ရွေးချယ်ထည့်သွင်း စုံစမ်းစစ်ဆေးနိုင်သော နယ်ပယ်များအတွက် အကြံပြုချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ လေ့လာအကဲဖြတ်မှုများ ပြုလုပ်ရာတွင် WASH လုပ်ဆောင်သူများသည် တတ်နိုင်သမျှ အခြားကဏ္ဍများ နှင့်သာမက GBV ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များနှင့်ပါ အတူတကွ လက်တွဲကာ ကဏ္ဍစုံ၊ ပညာရပ်ပေါင်းစုံ ပါဝင် ဆောင်ရွက်သည့် လေ့လာမှုများ ဖြစ်သင့်ပါသည်။ စုံစမ်းစစ်ဆေးရမည့် နယ်ပယ်များသည် အောက်တွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည့် အဓိက လုပ်ဆောင်ရမည့် ၃ ချက် ဖြစ်သည့် အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အစီအစဉ်ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ မူဝါဒများနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက် မျှဝေခြင်းများနှင့် ချိတ်ဆက်နေပါသည်။ WASH အစီအစဉ်များအား အစီအစဉ်ရေး ဆွဲရာတွင် GBV အန္တရာယ် ကာကွယ်ရေးနှင့် လျော့ပါးသွားစေရေး ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော သတင်း အချက်အလက်များကို ပေးနိုင်ရန်အလို့ငှာထို နယ်ပယ်များမှ ရရှိလာသော သတင်းအချက်အလက်များအား ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဆန်းစစ်သင့်ပါသည်။ အစီအစဉ်သစ်များ ရေးဆွဲသောအခါ သို့မဟုတ် လက်ရှိအစီအစဉ်များအား ပြင်ဆင်ညှိနှိုင်းသောအခါ ထိုသတင်းအချက်အလက်များမှ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပေးရန် လိုအပ်သည့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများနှင့် ကွာဟချက်များကို မီးမောင်းထိုးပြနိုင်ပါသည်။

အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အန္တရာယ်ကင်း၍ ကျင့်ဝတ်နှင့် ညီညွတ်သော လေ့လာအကဲဖြတ်မှု၊ အချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲမှု၊ မျှဝေမှုတို့နှင့် စပ်လျဉ်းသော ယေဘုယျသတင်းအချက်အလက်များကို ရရှိလိုပါက **အပိုင်း J - ဦးတည်အကြောင်းအရာ နယ်ပယ်များ လမ်းညွှန်၏ နောက်ခံ အချက်အလက်များကို ကြည့်ပါရန်။**

သင်ခန်းစာ

အိန္ဒိယတွင် အများသုံးသန့်ရှင်းရေး ဝန်ဆောင်မှုနေရာများသည် များသောအားဖြင့် ဒီဇိုင်းပုံစံ ကောင်းစွာ ဆွဲထားမှု မရှိခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှု ညံ့ဖျင်းခြင်းတို့ကြောင့် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများသည် ထိုနေရာများတွင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိပါးနှောင့်ယှက်မှု၊ ကျူးလွန်စော်ကားမှုနှင့် မတော်မတရားပြုမှုများကို ခံရနိုင်ခြေများ ပါသည်။ ယောက်ျားလေးများနှင့် အမျိုးသားများသည် အများသုံး အိမ်သာများတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများအား စိုက်ကြည့်ခြင်း၊ ချောင်းကြည့်ခြင်းနှင့် ထိပါးနှောင့်ယှက်ခြင်းတို့ ပြုလုပ်ကြပါသည်။ ရန်လိုပြီး ဘေးကင်းလုံခြုံမှုမရှိသော ပတ်ဝန်းကျင်များကြောင့် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေး များသည် အချို့နေရာများတွင် ရေခပ်ရမည်ကို ကြောက်ရွံ့ကြပါသည်။ ရေစီးရေလာမကောင်းခြင်းနှင့် အမှိုက်ပုံများကြောင့် လူသွား လမ်းများမှာ ကျဉ်းမြောင်းနေသည့်အတွက် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများသည် ဖြတ်သွားဖြတ်လာပြုရင်း ယောက်ျားလေးများ၊ အမျိုးသားများနှင့် ပွတ်ကာသီကာ ထိခြင်း ၊ ငြိမ်းခြင်း စသည့်အဖြစ်များ တိုးပွားစေပါသည်။

(Women in Cities International. Jagori 2011. *Gender and Essential Services in Low-Income Communities: Report findings of the Action Research Project – Women’s rights and access to water and sanitation in Asian cities*)<www.idrc.ca/Documents/105524-Gender-and-Essential-Services-in-Low-Income-Communities-Final-Technical-Report.pdf> မှ မှီငြမ်း ထုတ်နှုတ်ဖော်ပြသည်။)

ဆန်းစစ်လေ့လာအကဲဖြတ်မှုအတွက် အဓိက ဦးတည်အုပ်စုများ

- ▶ WASH မှ အဓိကပါဝင်ပတ်သက်သူများ- အစိုးရများ၊ ဒေသဆိုင်ရာ WASH ကော်မတီများ၊ ဒေသခံခေါင်းဆောင်များ၊ လူသားချင်းစာနာမှုလုပ်သားများ၊ GBV ၊ ကျား၊ မ ရေးရာနှင့် ကွဲပြားစုံလင်မှုဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ
- ▶ ထိခိုက်ခံစားရသူများနှင့် ရပ်ရွာလူထုများ
- ▶ နေရပ်စွန့်ခွာ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရသည့်အခြေအနေနှင့် ဒုက္ခသည် အခြေအနေများတွင် လက်ခံ နေရာပေးထားသော အိမ်ရှင်လူထု

မေးမြန်းစုံစမ်းရန် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အကြောင်းအရာ နယ်ပယ်များ
(မှတ်ချက် - ဤစာရင်းမှာ စုံလင်ပြည့်စုံခြင်းမရှိသေးပါ)

WASH အစီအစဉ်ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဆက်နွယ်သော နယ်ပယ်များ

ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ခေါင်းဆောင်မှု

- က) ခေါင်းဆောင်မှုရာထူးများအပါအဝင် WASH ဝန်ထမ်းများ၏ အမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီး အချိုးမှာ မည်သို့ရှိနည်း။
 - ▶ အမျိုးသမီးဝန်ထမ်းများအား သင်တန်းပေးရန်နှင့် အလုပ်ထွက်မသွားအောင် ထိန်းထားနိုင်သည့် စနစ်များ ရှိနေပါသလား။
 - ▶ အမျိုးသမီးဝန်ထမ်းများ၏ အလုပ်အကိုင်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့အတွက် GBV အန္တရာယ်တိုးပွားစေနိုင်သော ဓလေ့ထုံးစံ သို့မဟုတ် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်တစ်စုံတစ်ရာ ရှိပါသလား။
- ခ) အမျိုးသမီးများနှင့် အခြားသော အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသည့် အုပ်စုများသည် WASH နှင့်ဆက်နွယ်သော ရပ်ရွာလူထု လှုပ်ရှားမှုများ (လူထုရေစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် သန့်ရှင်းရေးကော်မတီများ၊ စသည်) တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေပါသလား။ ၎င်းတို့သည် ဖြစ်နိုင်ပါက ခေါင်းဆောင်မှု နေရာများကို ရရှိထားပါသလား။
- ဂ) WASH တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုတွင် ဦးစီးဆောင်ပြု လုပ်ဆောင်နေသူများသည် GBV ကာကွယ်ရေးနှင့် လျော့နည်းစေရေး မဟာဗျူဟာများအား ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများတွင် ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများ (ဤလမ်းညွှန်များအပါအဝင်) ကို နားလည်သိရှိထားပါသလား။

ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း၏ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် အလေ့အထများ

- ဃ) ကျား၊ မ ရေးရာ၊ အသက်အရွယ်တို့နှင့် ဆက်နွယ်သော WASH တာဝန်ဝတ္တရားများမှ အဘယ်နည်း (ဥပမာ - ရေခပ်ခြင်း၊ သိုလှောင်ခြင်းနှင့် သန့်စင်ခြင်း၊ အညစ်အကြေးစွန့်ပစ်ခြင်း၊ သန့်ရှင်းရေးလုပ်ခြင်း၊ ကလေးများ၏ တစ်ကိုယ်ရေ သန့်ရှင်းရေးအတွက် တာဝန်ယူခြင်း၊ လျှော်ဖွပ်ခြင်း၊ WASH ဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်ပစ္စည်း အဆောက်အဦများအား ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း စသည်)
 - ▶ ရေကို အသုံးပြုပုံအမျိုးမျိုးမှာ အဘယ်နည်း။ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများ မည်သို့ သုံးစွဲကြ မည်နည်း (ဥပမာ - သောက်သုံးခြင်း၊ ချက်ပြုတ်ခြင်း၊ သန့်ရှင်းရေး၊ ဥယျာဉ်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ မွေးမြူရေး စသည်)
 - ▶ မိသားစုဝင်များနှင့် ရပ်ရွာလူထုများကြား ရေခွဲဝေသုံးစွဲမှု ပုံစံများမှာ အဘယ်နည်း (မျှဝေသုံးစွဲခြင်း၊ အရေအတွက်နှင့် အရည်အသွေးအပါအဝင်)။
 - ▶ ရေသုံးစွဲမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသော ဆုံးဖြတ်ချက်များအား မည်သို့ ချမှတ်ပါသနည်း။ မည်သူက ချမှတ်ပါသနည်း။

- င) အိမ်သာ၊ ရေချိုးခန်း၊ အဝတ်လျှော်ရာနေရာ၊ မီးဖိုချောင်နှင့် ရေပေးဝေသည့် နေရာများအား တည်ဆောက်ရာတွင် အမျိုးအစား များကို မဆုံးဖြတ်မီ ထည့်သွင်းစဉ်းစားလေ့ရှိသည့် ဦးစားပေးမှုများနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအလေ့အထများမှာ အဘယ်နည်း။
 - ▶ ထိခိုက်ခံစားရသော ရပ်ရွာလူထုအတွက် WASH အလေ့အထများနှင့် ဆက်နွယ်သော ယဉ်ကျေးမှု၊ လူမျိုးစုနှင့် ကျား၊မ ကွာခြားချက်များမှာ အဘယ်နည်း။ (ဥပမာ - မစင် ဆေးကြောသန့်စင်သည့် အမျိုးမျိုးသော အလေ့အထများ၊ ဘုရားဝတ်ပြုခန်းများနှင့် နီးသော လျှော်ဖွပ်ဆေးကြောသည့် နေရာများ စသည်)
 - ▶ အရေးပေါ်အခြေအနေမတိုင်မီတွင် လူထု၏ ရေနှင့် သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အလေ့အထများမှာ အဘယ်နည်း။
 - ▶ အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် WASH အလေ့အထများနှင့် ဆက်နွယ်သော အချို့အခန်းကဏ္ဍများကို မည်သို့ ပြောင်းလဲသင့်သည် သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲနိုင်သည်ဆိုသည့် အကြံပြုချက်များ ရှိပါသလား။

**ပေးမြန်းစုံစမ်းရန် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အကြောင်းအရာ နယ်ပယ်များ
(မှတ်ချက် - ဤစာရင်းမှာ စုံလင်ပြည့်စုံခြင်းမရှိသေးပါ)**

စ) အရေးပေါ်အခြေအနေကာလသည် အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် အခြားသော အန္တရာယ် ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသည့် အုပ်စုများ၏ WASH ထောက်ပံ့ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုများကို လက်လှမ်းမီမှုအပေါ် မည်သို့ သက်ရောက်နိုင်သနည်း။

- ▶ အရေးပေါ်အခြေအနေမတိုင်မီနှင့် နှိုင်းစာလျှင် ၎င်းတို့၏ တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေး အလေ့အထများအပေါ် မည်သို့ သက်ရောက်မှု ရှိပါသနည်း။
- ▶ အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် အခြားအန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသော အုပ်စုများအား အိမ်သာများ၊ ရေချိုးရာနေရာများကို အသုံးပြုခြင်း သို့မဟုတ် ရေခပ်ခြင်းများကို မပြုလုပ်နိုင်အောင် တားဆီးထားသော အတားအဆီးများမှာ အဘယ်နည်း။ (ဥပမာ - သီးသန့်လုံခြုံစွာ သုံးစွဲနိုင်မှု မရှိခြင်း၊ ထိပါးစော်ကားခံရမည်ကို ကြောက်ရွံ့ခြင်း၊ နေ့ဘက်သို့မဟုတ် ညဘက်ရှိ ဘေးအန္တရာယ်မလုံခြုံသော အချိန်များ၊ စသည်)
- ▶ အရေးပေါ်အခြေအနေကြောင့် WASH လိုအပ်ချက်အသစ်များ သို့မဟုတ် အပိုထပ်ဆောင်း လိုအပ်လာမှုများ ရှိပါသလား။ အထူးသဖြင့် ခန္ဓာကိုယ် ထိခိုက်မှုနှင့် ဒဏ်ရာများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

အခြေခံအဆောက်အအုံ

ဆ) လက်ရှိ ရေအရင်းအမြစ်မှာ အဘယ်နည်း။ ယင်းသည် အရည်အသွေးသာမက အရေအတွက်အရပါ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု စံနှုန်းများနှင့်အညီ လုံလောက်မှု ရှိပါသလား။

ဇ) အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် အခြားသော အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသည့် အုပ်စုများ၏ ရေခပ်သည့် သို့မဟုတ် အခြားသော WASH ထောက်ပံ့ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုများကို အကြိမ်ရေ မည်မျှ အသုံးပြုနေပါသနည်း။

- ▶ နေ့တစ်နေ့၏ မည်သည့် အချိန်တွင် အသုံးပြုကြသနည်း။
- ▶ တစ်နေ့လျှင် WASH ထောက်ပံ့ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုများဆီသို့ နာရီပေါင်းမည်မျှ အသွားအပြန်လုပ်ရပါသနည်း။
- ▶ ထိုအချက်များသည် မည်သည့်နည်းလမ်း(များ)ဖြင့် GBV အန္တရာယ်ကြုံတွေ့ရနိုင်ခြေအား ပိုမို ဆိုးရွားစေပါသနည်း။
- ▶ ကလေးများ၊ အထူးသဖြင့် မိန်းကလေးများသည် WASH နှင့်ဆက်နွှယ်သော တာဝန်များကြောင့် ကျောင်းမတက်နိုင် ဖြစ်နေပါသလား (ဥပမာ - ရေခပ်ခြင်း)

ဈ) ရေကို သတ်မှတ်ထားသော အချိန်များတွင် ခွဲတမ်းဖြင့်ပေးသည့် အခြေအနေများတွင် -

- ▶ သတ်မှတ်ထားသော အချိန်များသည် ရေခပ်ရန် တာဝန်ရှိသူများအတွက် အဆင်ပြေပြီး ဘေးကင်းသည့် အချိန်များ ဖြစ်ပါသလား။
- ▶ ရေပေးဝေသည့် နေရာများသည် ရန်ဖြစ်ခြင်း နှင့်/သို့မဟုတ် ရေရရန် အချိန်ကြာမြင့်စွာ စောင့်ဆိုင်းရခြင်းများ မဖြစ်ပွားရအောင် ကာကွယ်နိုင်လောက်သော အရေအတွက် ရှိပါသလား။
- ▶ ရေကို သယ်ယူပို့ဆောင်ရန် မည်သည့် နည်းလမ်းများ ရှိပါသနည်း။ ထိုနည်းလမ်းများကို လက်လှမ်းမီ အသုံးပြုခွင့် မည်သူ့အား ပေးထားပါသနည်း (ဥပမာ - အမျိုးသားများသည် စက်ဘီးများ၊ မြင်းများ သို့မဟုတ် မော်တော်ဆိုင်ကယ်များကို အသုံးပြုရန် ပိုမို ဦးစားပေးခံရပါသလား။ ကလေးများနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများ အတွက် ပိုမိုသေးငယ်သော ရေပုံးများ ရရှိနိုင်ပါသလား။ စသည်။)

ည) ရေကို ထရပ်ကားများဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ပေးခြင်းဖြစ်ပါက သယ်လာသောရေများကို ချပေးသည့် နေရာများသည် အဆင်ပြေပြီး ဘေးကင်းပါသလား။

မေးမြန်းစုံစမ်းရန် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အကြောင်းအရာ နယ်ပယ်များ
(မှတ်ချက် - ဤစာရင်းမှာ စုံလင်ပြည့်စုံခြင်းမရှိသေးပါ)

ဇ) ရေပေးဝေသည့် နေရာများ၊ အိမ်သာများ၊ အခြား WASH ထောက်ပံ့ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုနေရာများသို့ အကွာအဝေးမှာ အဘယ်နည်း။

- ▶ သွားရမည့် ခရီးလမ်းကြောင်းသည် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းပါသလား။
- ▶ ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်သည့် လုံခြုံမှုမရှိသော နေရာဒေသများတွင် လုံခြုံရေးကင်းလှည့်သည့် စနစ် သို့မဟုတ် လူထုစောင့်ကြည့်မှုစနစ်တစ်ခု ရှိပါသလား။

ဋ) WASH ထောက်ပံ့ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုနေရာများသည် ဘေးကင်းလုံခြုံမှု ရှိပါသလား။

- ▶ အလင်းရောင်လုံလောက်လောက် ရှိပါသလား (ဥပမာ - လျှပ်စစ်မီးမရှိသည့် အချိန်များတွင် မီးအလင်းရောင် ပေးနိုင်သော အခြားနည်းလမ်းများ၊ မီးသီးများ အလုံအလောက်ရှိမှု၊ စသည်။)
- ▶ ထိုနေရာများတွင် သီးသန့်လုံခြုံမှု လုံလောက်စွာ ရှိပါသလား။
- ▶ ရေချိုးခန်း၊ အိမ်သာများအား အတွင်းမှ ဂျက်ထိုးနိုင်သော တံခါးများ တပ်ဆင်ထားပါသလား။
- ▶ ယင်းတို့အား နေရာတိုင်းတွင် တစ်ပြေးညီအသုံးပြုသော ဒီဇိုင်း နှင့်/သို့မဟုတ် မသန့်စွမ်းသူများ (ဥပမာ - ခန္ဓာကိုယ်မသန့်စွမ်းမှု၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှု၊ အမြင် သို့မဟုတ် အခြားအာရုံခံအင်္ဂါများ ချို့ယွင်းမှု၊ စသည်) အပါအဝင် လူအားလုံး လက်လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်ကြောင်း သေချာစေရန်အတွက် ဆီလျော်သလို တည်ဆောက်ထားသော နေရာထိုင်ခင်းများ ဖြစ်ပါသလား။¹
- ▶ ယင်းတို့သည် ထိခိုက်ခံစားရသောလူထု၏ ရပိုင်ခွင့်များနှင့် လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေး နိုင်လောက်အောင် လုံလောက်သည့် အရေအတွက် ရှိပါသလား (ဥပမာ - Sphere စံနှုန်းများအရ အမျိုးသားများအတွက် အခန်းတစ်ခန်း၊ ကန့်ထားပေးတိုင်း အမျိုးသမီးများအတွက် အခန်း ၃ ခန်း ထားရှိရမည် ဟူသည့်အချိုးကို အသုံးပြုခြင်း)
- ▶ မိသားစုသုံး အိမ်သာများ ရှိပါသလား။
- ▶ အိမ်သာများအား လူအများ ဘုံအဖြစ် သုံးစွဲရပါက အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် သီးသန့်ခွဲထားကာ သိသာထင်ရှားစွာ အမှတ်အသားပြုပေးထားခြင်း၊ သီးသန့်လုံခြုံစေခြင်းနှင့် သင့်တော်သည့် အကွာအဝေးများ ခြားထားခြင်းတို့ ပြုလုပ်ပေးထားပါသလား။

ဋ) မည်သည့် သန့်ရှင်းရေးထောက်ပံ့ပစ္စည်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေးပစ္စည်း အမျိုးအစားများအား အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများကို ဖြန့်ဝေပေးရန် သင့်တော်ပါသနည်း။ အထူးသဖြင့် ရာသီသွေးပေါ်ခြင်းနှင့် ဆက်နွယ်သော ပစ္စည်းများ ဖြစ်ပါသည်။

- ▶ ထိုပစ္စည်းများအား ရရှိနိုင်ပါသလား၊ ပြန်လည်ဖြည့်တင်ပေးနိုင်ပါသလား၊ ပုံမှန်ဖြန့်ဝေပေးနိုင်ပါသလား။
- ▶ ထိုပစ္စည်းများအား ဖြန့်ဝေသည့် အချိန်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်သည် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများအပေါ် GBV အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေကို ပိုမို မြင့်မားစေနိုင်ပါသလား။
- ▶ သန့်ရှင်းရေးပစ္စည်းများအား သန့်စင်ရန် သို့မဟုတ် စွန့်ပစ်ရန်အတွက် လုံလောက်ပြီး သီးသန့်လုံခြုံမှုရှိသော နည်းလမ်းများ ရှိပါသလား။

ဋ) လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်ခံရပြီး ဒဏ်ရာများ ရရှိထားသော အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် မည်သည့် သန့်ရှင်းရေးထောက်ပံ့ပစ္စည်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေးပစ္စည်း အမျိုးအစားများ လိုအပ်ပါမည်နည်း။ ထိုပစ္စည်းများအား ၎င်းတို့အတွက် လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းပေးပြီး အများကဲ့ရဲ့ခြင်း မခံရမည့် ပုံစံမျိုးဖြင့် ဖြန့်ဝေပေးနိုင်သော နည်းလမ်းများ ရှိနေပါသလား။

¹ အစဉ်လိုက်နာသင့်သော ပုံစံတူဒီဇိုင်း နှင့်/သို့မဟုတ် ဆီလျော်သော နေရာထိုင်ခင်းများအကြောင်း ထပ်မံသိလိုပါက နောက်ဆက်တွဲ ၄ မှ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များကို ကြည့်ပါ။

**မေးမြန်းစုံစမ်းရန် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အကြောင်းအရာ နယ်ပယ်များ
(မှတ်ချက် - ဤစာရင်းမှာ စုံလင်ပြည့်စုံခြင်းမရှိသေးပါ)**

WASH ဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့်ဆက်နွယ်သော နယ်ပယ်များ

က) GBV ကာကွယ်ရေးနှင့် လျော့ပါးစေရေး မဟာဗျူဟာများအား WASH အစီအစဉ်များ၏ မူဝါဒများ၊ စံနှုန်းများနှင့် လမ်းညွှန်များ ထဲတွင် ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်းထားပါသလား။

- ▶ အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသော အခြားအုပ်စုများသည် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လိုအပ်ချက်များအား (အထူးသဖြင့် GBV နှင့်ဆက်စပ်၍) ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပေးသော WASH မူဝါဒများ၊ စံနှုန်းများနှင့် လမ်းညွှန်များကို ရေးဆွဲရာတွင် အဓိပ္ပာယ်ရှိစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေပါသလား။ ၎င်းတို့သည် မည်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေပါသနည်း။
- ▶ ထိုမူဝါဒများ၊ စံနှုန်းများနှင့် လမ်းညွှန်များအား အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများ၊ ယောက်ျားလေးများနှင့် အမျိုးသားများကို ဆက်သွယ်ပြောဆိုမှုရှိပါသလား (လိုအပ်ပါက သီးခြားစီခွဲလျက်)။
- ▶ ထိုမူဝါဒများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် လိုအပ်သော ကျွမ်းကျင်မှုများ ရှိစေရန် WASH ဝန်ထမ်းများအား စနစ်တကျ လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးထားပါသလား။

ခ) နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ဒေသအဆင့် မူဝါဒများသည် အမျိုးသမီးများနှင့် အခြားသော အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသည့် အုပ်စုများအား WASH ကဏ္ဍတွင် ဘေးကင်းစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှု (ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ရပ်ရွာ လူထုအခြေပြုအုပ်စုများထဲတွင် ပါဝင်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ စသည်) ကို အဟန့်အတားဖြစ်စေသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု အလေ့အထများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပေးပါသလား။

ဂ) နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ဒေသအဆင့် WASH ကဏ္ဍ မူဝါဒများနှင့် အစီအစဉ်များတွင် GBV နှင့် ဆက်နွယ်သော ဘေးအန္တရာယ် လျော့ချရေး မဟာဗျူဟာများ ကိုပါ ပေါင်းစပ်ထည့်ထားပါသလား ထိုမဟာဗျူဟာများကို ရေရှည် သုံးစွဲသွားနိုင်ရန်အတွက် ရန်ပုံငွေများ ခွဲဝေချထားပေးပါသလား။

- ▶ ထပ်တလဲလဲ ဖြစ်ပွားလေ့ရှိသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်သည့် အခြေအနေများတွင် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင် တစ်ဦးမှ အစိုးရအား WASH နှင့် ဆက်နွယ်သော GBV အန္တရာယ်လျော့ချရေးဆိုင်ရာ အကြံပေးပေးရန် အတွက် မူဝါဒဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်တစ်ခု ရှိပါသလား။

**WASH ဆိုင်ရာ ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက် မျှဝေခြင်းတို့နှင့်
သက်ဆိုင်သော နယ်ပယ်များ**

က) WASH ဝန်ထမ်းများအား အောက်ပါတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သင်တန်းများ ပေးပြီးဖြစ်ပါသလား -

- ▶ ကျား၊ မ ရေးရာ၊ GBV၊ အမျိုးသမီးအခွင့်အရေး / လူ့အခွင့်အရေးများ၊ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှ ဖယ်ကျဉ်ထားမှုနှင့် လိင်မှုရေးရာ ကိစ္စရပ်များ
- ▶ အကြမ်းဖက်ခံရသူများအား အန္တရာယ်ရှိနိုင်ခြေကို သတင်းပို့တိုင်ကြားရန်နှင့် စောင့်ရှောက်ကုသမှုများ ရယူရန် အတွက် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးနှင့် ရွေးချယ်မှုများအကြောင်းကို ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီ လုံခြုံစိတ်ချ၍ လျှို့ဝှက်ချက် ထိန်းသိမ်းမှုရှိရှိဖြင့် သတင်းအချက်အလက်များပေးရာတွင် ပံ့ပိုးနိုင်သည့်နည်းလမ်းများ

မေးမြန်းစုံစမ်းရန် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အကြောင်းအရာ နယ်ပယ်များ
(မှတ်ချက် - ဤစာရင်းမှာ စုံလင်ပြည့်စုံခြင်း မရှိသေးပါ)

ခ) WASH နှင့် ဆက်နွယ်သော လူထုတွင်း ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်မှုလုပ်ငန်းများသည် အထွေထွေ လုံခြုံရေး ကိစ္စများနှင့် GBV အန္တရာယ် လျော့ချရေးများအကြောင်း အသိပညာများကို လူထုအတွင်းတွင် မြှင့်တက်လာ စေပါသလား။

- ▶ အသိပညာပေးမှုများတွင် အကြမ်းဖက်ခံရသူများ၏ အခွင့်အရေးများ (ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့်အဆင့်နှင့် ရပ်ရွာလူထု အဆင့်များတွင် လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းပေးမှုများ အပါအဝင်)၊ အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေကို သတင်း ပေးပို့ရမည့် နေရာများနှင့် GBV အတွက် ကုသစောင့်ရှောက်မှုများကို မည်သို့ ရယူမည်ဆိုသည်တို့နှင့် သက်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များ ပါဝင်ပါသလား။
- ▶ ဤသတင်းအချက်အလက်များအား အသက်အရွယ်အလိုက်၊ ကျားမအလိုက်၊ ယဉ်ကျေးမှုအရ သင့်လျော်သော နည်းလမ်း များနှင့် ပံ့ပိုးပေးပါသလား။
- ▶ အမျိုးသားများ၊ အထူးသဖြင့် ရပ်ရွာလူထုခေါင်းဆောင်များသည် လူထုနီးဆော်စည်းရုံးမှုလုပ်ငန်းများတွင် အပြောင်းအလဲကို ဖော်ဆောင်ပေးသူများအနေဖြင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေပါသလား။

ဂ) တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပြောဆိုမှုဖိုရမ်များသည် အသက်အရွယ်၊ ကျား၊ မ ရေးရာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအရ သင့်လျော်သောနည်းလမ်းများဖြင့် ကျင်းပနေခြင်း ဖြစ်ပါသလား။ ယင်းတို့အား အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသော အခြားအုပ်စုများ ပါဝင် တက်ရောက်နိုင်ပြီး တက်ရောက်သူများသည် GBV ကိစ္စရပ်များအား ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်ခြင်းကင်းစွာ တင်ပြ ဆွေးနွေးနိုင်ပါသလား (ဥပမာ - လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းပေးခြင်း၊ အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများ ပါဝင်ဆွေးနွေးသည့် အုပ်စုများတွင် အမျိုးသမီးများအား ကူညီပံ့ပိုးသူများအဖြစ် ထားရှိပေးခြင်း၊ စသည်)

သင်ခန်းစာ

ဟေတီတွင် ရေနှင့်သန့်ရှင်းရေး လိုအပ်ချက်များအား လေ့လာအကဲဖြတ်ရာတွင် လူထု၏ ကျား၊ မ ရေးရာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများအား များစွာ လျှစ်လျူခဲ့ပါသည်။ အလျင်အမြန်လေ့လာအကဲဖြတ်မှု အဆင့် ၁ နှင့် ၂ တွင် မည်သည့်မေးခွန်းကမျှ ကျား၊မရေးရာ သို့မဟုတ် GBV အကြောင်း မေးမြန်းထားခြင်း မရှိပါ။ စွမ်းဆောင်ရည်များ လေ့လာအကဲဖြတ်မှုစီမံချက် (ACAPS) တွင် ဟေတီအတွက် ကျား၊ မ ရေးရာတာဝန်ခံတစ်ဦး ရှိပြီး သူမက ကျား၊ မ ရေးရာကိစ္စရပ်များတွက် တိကျမှုရှိသော အစီရင်ခံစာတစ်စောင်ကို လေ့လာမှုမှ တွေ့ရှိချက်များကို စိတ်ဖြာဆန်းစစ်ရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရန်အတွက် ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ကျား၊ မ ရေးရာ တာဝန်ခံသည် အလျင်အမြန် လေ့လာမှုအစီရင်ခံစာပြည့်အစုံအား လေ့လာခဲ့ပြီး ပို့အော်ပရင့်စ်အပြင်ဘက်ရှိ အိမ်သာများ၏ ရေ ရာခိုင်နှုန်းသည် ကျား၊မသီးသန့်ခွဲခြားပေးထားခြင်း မရှိကြောင်းနှင့် ရေရာခိုင်နှုန်းသည် မီးအလင်းရောင် လုံလောက်စွာ ထွန်းပေးထားခြင်း မရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့သော် ကနဦး လိုအပ်ချက်များကို အလျင်အမြန် လေ့လာသည့် နောက်ဆုံးအစီရင်ခံစာတွင် ကျား၊ မ ရေးရာဆိုင်ရာ လိုအပ်သည့် အချက်အလက်များ ပါဝင်ခြင်း မရှိသည့်အတွက် စီမံကိန်းရေးဆွဲရာတွင်လည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ ရလဒ်အနေဖြင့် WASH လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ထိရောက် အကျိုးရှိခြင်း မရှိကြောင်း ကျား၊ မ ရေးရာတာဝန်ခံက ယူဆပါသည်။ အဓိက ပြဿနာမှာ အိမ်သာများသည် ကျား၊ မ သီးသန့် ခွဲခြား ထားမှုမရှိခြင်း၊ လုံခြုံမှု လုံလောက်စွာ မရှိခြင်း၊ နေထိုင်သည့် နေရာများနှင့် ဝေးကွာလွန်းခြင်း၊ မီးထွန်းမထားခြင်း၊ ဂျက်ထိုး ချိမ့်ခြင်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် မလျော်ညီခြင်း (ဥပမာ - လူများသည် ထိုင်၍မရပါ) တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချက်များက အိမ်သာများကို အသုံးပြုစဉ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိပါးစေကားမှုနှင့် ကျူးလွန်တိုက်ခိုက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့် အန္တရာယ်ကို တိုးပွားစေနိုင်ပါသည်။ အဓိက ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး ကိစ္စရပ်များဖြစ်သည့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျူးလွန်တိုက်ခိုက်မှုများသည် စခန်းနေရာများ၏ ၂၉ ရာခိုင်နှုန်း (၂၁ နေရာတွင် ၆ နေရာ) တွင် ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း တိုင်ကြားမှုများ လက်ခံရရှိခဲ့ပါသည်။

(Mazurana, D., Benelli, P., Gupta, H., နှင့် Walker, P. August 2011. 'Sex and Age Matter: Improving humanitarian response in emergencies. Feinstein International Center, Tufts University, pp. 79-80, <www.care.org/sites/default/files/documents/sex-and-age-disag-data.pdf> မှ ခိုးငြမ်း ထုတ်နှုတ်ဖော်ပြသည်။)

အောင်မြင်ရန် အလားအလာကောင်းသော လုပ်ဆောင်ချက်

ဆိုမာလီယာတွင် UNICEF ၏ WASH ၊ ကလေးသူငယ်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ပညာရေး ကဏ္ဍများ အတူတကွ စုစည်းကာ ရာသီသွေးပေါ်ချိန် တစ်ကိုယ်ရေကျန်းမာရေး စီမံထိန်းသိမ်းမှုဆိုင်ရာ စစ်တမ်းတစ်ခုအား ကောက်ယူခဲ့ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကလေးများ အိမ်ထောင်ပြုခြင်းကို လျော့ချရန်၊ မိန်းကလေးများ ကျောင်းဆက်တက်နိုင်ကြောင်း သေချာစေရန်နှင့် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိန်းသိမ်းပေးရန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ စစ်တမ်းသည် ရာသီသွေးပေါ်ချိန် တစ်ကိုယ်ရေကျန်းမာရေး စီမံထိန်းသိမ်းမှု (လစဉ်သုံးပစ္စည်း အမျိုးအစား၊ အတွင်းခံ အမျိုး အစား၊ ဆပ်ပြာ၊ ရေ စသည်တို့အား လက်လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်မှု) ကို အဓိကထား ကောက်ယူခြင်း ဖြစ်သော်လည်း ထိုစစ်တမ်းကို အခွင့်ကောင်းယူကာ မည်သည့် ပစ္စည်းအမျိုးအစား များသည် ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိန်းသိမ်းပေးနိုင်ကြောင်း နှင့် ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်လုံခြုံမှုအတွက် အဝတ်အထည်နှင့် ပစ္စည်းပုံးများ (dignity kits) တွင် ထည့်သွင်းစေလိုသည့် ပစ္စည်းများအကြောင်းကိုပါ စစ်တမ်းတွင် မေးမြန်း ခဲ့ပါသည်။ UNICEF သည် စစ်တမ်းဆောင်ရွက်မှုတွင် dignity kits များကို အဓိက ပံ့ပိုးသူဖြစ်သည့် အမိုးအကာ ကဏ္ဍကိုပါ ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေခဲ့ပါသည်။ စစ်တမ်းရလဒ်များနှင့် ကဏ္ဍများကြား ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု အတိုင်းအတာအား ကဏ္ဍများ အားလုံးက ကျေနပ်ခဲ့ကြပါသည်။

(ရည်ညွှန်း- Information provided by UNICEF Somalia Child Protection Section, Personal Communication, August 2014)

အရင်းအမြစ်များ ရှာဖွေစုဆောင်းခြင်းအတွက် GBV ဆိုင်ရာ အဓိက ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အချက်များ

အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော အချက်အလက်များသည် CCCM ဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများအတွက် GBV နှင့်ဆိုင်သော အရင်းအမြစ်များကို ရှာဖွေစုဆောင်းရန် အဆိုပြုလွှာများ မူကြမ်းပြုစုရာတွင် အရေးကြီးသော စဉ်းစားရန်အချက်များကို အထူးပြု ဖော်ပြထားသည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေ မဖြစ်ပွားမီ သို့မဟုတ် အရေးပေါ်အခြေအနေနှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေ ဖြစ်ပွားပြီးနောက် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတို့အတွက် ရန်ပုံငွေတောင်းခံသည့်အခါ အဆိုပြုလွှာများတွင် GBV အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေများနှင့် ပတ်သက်သော အသိပညာများကို သိရှိမှုကို ထင်ဟပ်၍ ထိုအန္တရာယ်များအတွက် ဦးတည်ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် နည်းဗျူဟာများကိုပါ တင်ပြနိုင်ပါက ထိုအဆိုပြုလွှာများအား ပိုမို အားကောင်း ခိုင်မာစေပါသည်။

အရေးတကြီးသိရှိရန် လိုအပ်သောအချက်များ

ရန်ပုံငွေ ရရှိစေရေးထက် ပိုလွန်သော အကြောင်းများ

'အရင်းအမြစ်များအား ရှာဖွေစုဆောင်းခြင်း' ဆိုသည်မှာ ရန်ပုံငွေများကို ရယူရန်သာမက လူ့စွမ်းအား အရင်းအမြစ်များ၊ ထောက်ပံ့ပစ္စည်းများနှင့် အလှူရှင်များ၏ ကတိကဝတ်များကိုပါ တိုးမြှင့်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်း ဖြစ်သည်။ အရင်းအမြစ်များ ရှာဖွေစုဆောင်းခြင်းဆိုင်ရာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် ယေဘုယျအချက်များကို ထပ်မံ ရရှိနိုင်ရန်အတွက် **အပိုင်း (၂) မှ အဓိကအကြောင်းအရာနယ်ပယ်အလိုက်လမ်းညွှန်၏ နောက်ခံ အချက်အလက်များ**တွင် ကြည့်ပါ။ အောက်ပါ 'ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း' ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် အခြားသော လူသားချင်း စာနာမှုဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများ/မိတ်ဖက်များနှင့် ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းခြင်းဖြင့် အရင်းအမြစ်များကို ဆော်ကြ စည်းရုံးနိုင်ရန်အတွက် မဟာဗျူဟာအချို့အား ထပ်ဆောင်းတင်ပြထားပါသည်။

က။ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များအား လွှမ်းမိုးခြင်း

- ▶ အဆိုပြုလွှာတွင် WASH ဝန်ဆောင်မှုများ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းနှင့်ဆက်စပ်ကာ GBVနှင့် ဆက်နွယ်သော လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေများ၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးခြင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များနှင့် ဘေးဒဏ်ခံလူထု၏ ရပိုင်ခွင့်များအား တင်ပြထားပါသလား။
- ▶ အိမ်တွင်းနှင့် ရပ်ရွာလူထုတွင်းရှိ WASH ဆိုင်ရာ တာဝန်များအား နားလည်သိရှိကာ ကျား/မ၊ အသက်အရွယ်၊ မသန်စွမ်းမှုနှင့် အခြားသော သက်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်လွယ်သည့် အချက်များအလိုက် ခွဲခြားမှတ်တမ်းတင် ထားပါသလား။ အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် အခြားသော အန္တရာယ်ကျရောက် လွယ်သည့် အုပ်စုများ၏ အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်စေသော အချက်များကို နားလည်သိရှိ ဖော်ပြထားပါ သလား။
- ▶ 'GBV' ဟု ယေဘုယျသုံးနှုန်းခြင်းထက် GBV ပုံစံများ (လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျူးလွန်စော်ကားမှု၊ ရင်းနှီးသော အတူနေအဖော်မှ အကြမ်းဖက်မှုနှင့် အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်မှု၊ ထိပါး နှောင့်ယှက်မှု) အား သီးခြား ဖော်ပြကာ ဆန်းစစ်လေ့လာထားပါသလား။

ခ။ စီမံချက်၏ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု

- ▶ အရေးပေါ်အခြေအနေအတွက် ပြင်ဆင်ရန် အဆိုပြုလွှာမူကြမ်း ပြုစုသည့်အခါ
 - GBV အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေလျော့ချခြင်းကို ထည့်သွင်းထားသော WASH တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုအား အလျင်အမြန် ပြုလုပ်နိုင်ရန်အလို့ငှာ ကြိုတင်သိုမှီးထားရှိရမည့် အသက်အရွယ်၊ ကျားမ၊ ယဉ်ကျေးမှုများနှင့် သင့်လျော် ကိုက်ညီသော ထောက်ပံ့ပစ္စည်းများကို ကြိုတင်ခန့်မှန်းဖော်ပြထားပါသလား (ဥပမာ - ရာသီသွေးပေါ်ခြင်းအတွက် သန့်ရှင်းရေး ထောက်ပံ့ပစ္စည်းများ၊ ရေချိုးခန်း၊ အိမ်သာများကို ခတ်ရန် ခိုင်ခံ့သော သော့များ၊ အိမ်သာများအတွက် မီးလုံးများ၊ အဝတ်လျှော်ရန်၊ မီးဖိုချောင်သုံးရန်နှင့် ရေချိုးရန် ထောက်ပံ့ပစ္စည်းများ၊ လုံခြုံသော တံခါးများနှင့် အနှောင့်အယှက်ကင်းစွာ သီးသန့်နေနိုင်မှုအတွက် ခြံခတ်ရန် ပစ္စည်းများ၊ အမျိုးသမီးနှင့် မိန်းကလေးများ အဆင်ပြေလွယ်ကူစွာ အသုံးပြုနိုင်သည့် လက်နှိပ်ရေစုပ်စက်နှင့် ရေပုံးများ၊ မသန်စွမ်းသူများ ၏ လက်လှမ်းမီနိုင်မှုကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသောအရာများ၊ စသည်)
 - GBV အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေကို လျော့ပါးသက်သာသွားစေမည့် WASH အစီအစဉ်အတွက် ဘေးကင်း လုံခြုံသော ဒီဇိုင်းပုံစံနှင့် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများကို အစိုးရ၊ WASH ဝန်ထမ်းများနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအုပ်စုများအား သင်တန်းများ ပြင်ဆင်ကျင်းပပေးနိုင်ရန်အတွက် မဟာဗျူဟာ တစ်ခု ရှိပြီးဖြစ်ပါသလား။
 - လူထုတွင်းသို့ GBV နှင့်ဆက်နွှယ်သော သတင်းအချက်အလက်များ ဖြန့်ဝေနိုင်သည့် ပစ္စည်းများကို ပုံစံ အမျိုးမျိုး၊ ဘာသာစကားအမျိုးမျိုးဖြင့် (ဥပမာ- ဘာရေးလ်မျက်မမြင်စာများ၊ သင်္ကေတသုံးဘာသာ စကား၊ ရိုးရှင်းသော ပုံပြသတင်းစကားများ၊ ရုပ်ပုံများ စသည်) ရရှိနိုင်ရန်အတွက် ထပ်ဆောင်းကုန်ကျစရိတ်များ ရှိပါသလား။

- ▶ အရေးပေါ်အခြေအနေအတွက် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးရန် အဆိုပြုလွှာမူကြမ်းပြုစုသည့်အခါ
 - WASH အစီအစဉ်များသည် GBV အန္တရာယ်နှင့်ကြုံတွေ့နိုင်ခြေကို မည်သို့ လျော့ပါးသွားစေနိုင်ကြောင်းကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြထားပါသလား (ဥပမာ - တည်နေရာနှင့် ဒီဇိုင်းပုံစံများအရ)။
 - အသုံးပြုမည့် မဟာဗျူဟာများသည် Sphere လက်စွဲစာအုပ်တွင် ပါရှိသော စံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီ ပါသလား။
 - WASH ကဏ္ဍတွင် အမျိုးသမီးဝန်ထမ်းများအတွက် ဘေးကင်းလုံခြုံပြီး ထိရောက်သော လုပ်ငန်းခွင် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများ ဖန်တီးပေးရန်အတွက် ကုန်ကျစရိတ်များ ထပ်ဆောင်းလိုအပ်ပါသလား (ဥပမာ - အလုပ်တာဝန်ဖြင့် ခရီးသွားလာရာတွင် အမျိုးသမီးဝန်ထမ်းအား တစ်ဦးတည်း မသွားစေခြင်း သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးဝန်ထမ်းနှင့်အတူ အမျိုးသားမိသားစုဝင်တစ်ဦးကို အဖော်လိုက်ပေးဖို့ ပံ့ပိုး ပေးခြင်း)။

- ▶ အရေးပေါ်အခြေအနေပြီးဆုံးချိန်နှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် အဆိုပြုလွှာမူကြမ်းပြုစုသည့်အခါ
 - GBV အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသူများ၏ ဘေးကင်းလုံခြုံမှုနှင့် ဘဝသာယာအဆင်ပြေမှုတို့အတွက် ရေရှည်မဟာဗျူဟာများနှင့် အချို့သော GBV အမျိုးအစားများအား လျော့ချရန် ရေရှည်ကြိုးပမ်းအားထုတ် မှုများတွင် စီမံချက်မှ မည်သို့ ပါဝင်ကူညီမည် ဆိုသည်ကို ရှင်းရှင်းလင်း လင်း ဖော်ပြထားပါသလား။
 - အဆိုပြုလွှာသည် ရေရှည်တည်တံ့မှုကို သေချာစေရန် ရပ်ရွာလူထုနှင့်အတူ ဆောင်ရွက်ပါမည်ဆိုသော ကတိကဝတ်ပြုမှု ကို ထင်ဟပ်ဖော်ပြပါသလား။

၈။ စီမံချက်အား ရှင်းလင်းဖော်ပြခြင်း

- ▶ အဆိုပြုသည့် လုပ်ငန်းများသည် GBV နှင့် ဆက်နွယ်သော လုပ်ငန်းများကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းရန်အတွက် လမ်းညွှန်သဘောတရားများ နှင့် အဓိက ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်ရန် နည်းလမ်းများကို ထင်ဟပ်ပါသလား။ (လူ့အခွင့်အရေးကို အခြေခံခြင်း၊ အကြမ်းဖက်မှု ခံစားခဲ့ရသူကို ဗဟိုပြုဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ရပ်ရွာလူထု အခြေပြုခြင်း၊ စနစ်များကို အခြေခံခြင်း)
- ▶ အဆိုပြုသည့်လုပ်ငန်းများတွင် အရင်းအမြစ်များကို ထိရောက်စွာပြားစေရန်နှင့် နည်းပျူဟာကျ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် အခြား လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆောင်ရွက်သူများ၊ ကဏ္ဍများနှင့် ချိတ်ဆက်မှုများ ပါဝင်ပါသလား။
- ▶ အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် အခြားသော အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသော အုပ်စုများအား WASH ဝန်ထမ်းများအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်စေခြင်းနှင့် ရပ်ရွာလူထုအခြေပြု WASH နှင့် စပ်လျဉ်းသော ကော်မတီများတွင် ပါဝင်စေခြင်း အပါအဝင် ၎င်းတို့၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးခြင်းတို့အား စီမံချက်မှ အားပေး/ထောက်ပံ့ပါသလား။

လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အဓိက ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် GBV ဆိုင်ရာ အချက်များ

လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအကူအညီ လိုအပ်သောအခြေအနေများတွင် WASH ဆိုင်ရာအစီအစဉ်များကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်သောအခါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် GBV နှင့် ဆက်နွယ်သော အချက်အချို့ကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုအချက်များအား အခြေအနေတစ်ခုချင်းစီအလိုက် ဆီလျော်သလို ပြောင်းလဲ ပြင်ဆင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ဦးတည်လူထု၏ မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော လူ့အခွင့်အရေးများ၊ ထုတ်ဖော်တောင်းဆိုလာသော လိုအပ်ချက်များနှင့် ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားသော အရင်းအမြစ်များကို အစဉ်အမြဲ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်။

WASH ဆိုင်ရာ စီမံကိန်းရေးဆွဲရာတွင် GBVအန္တရာယ်လျော့ချရေးအား ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းခြင်း

၁။ ရေနံ့ သန့်ရှင်းရေး ထောက်ပံ့ပစ္စည်းအဆောက်အအုံများကို နေရာချခြင်း၊ ဒီဇိုင်းထုတ်ခြင်း၊ တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းများ၊ တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းမှုကို အားပေးမြှင့်တင်သော လုပ်ငန်းများတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် အခြားသော အန္တရာယ်ကျ ရောက်နိုင်ခြေရှိသည့် အုပ်စုများကို ဝန်ထမ်းများနှင့် ခေါင်းဆောင်သူများအဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပါ။ (ပါဝင်မှုကြောင့် လုံခြုံရေးအန္တရာယ် သို့မဟုတ် GBV အန္တရာယ် ပိုမိုမြင့်မားစေနိုင်သည့် အခြေအနေများတွင် လိုအပ်သလို သတိပြုဆောင်ရွက်ရန်)

- ▶ WASH စီမံကိန်းဝန်ထမ်းများတွင် အမျိုးသမီးဝန်ထမ်း ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း ပါဝင်စေရန်ကြိုးပမ်းခြင်း၊ ဘေးကင်းလုံခြုံသော WASH ထောက်ပံ့ပစ္စည်းများအား ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုနှင့် လုပ်ငန်းတည်ဆောက်ရေးတို့တွင် အမျိုးသမီးများကို ပုံမှန်သင်တန်းနှင့် လုပ်ငန်းခွင်သင်တန်းများပေး၍ ဦးဆောင်မှုရာထူးများ ရယူနိုင်လာစေရန် နှင့် သင်တန်းပြန်လည် ပို့ချနိုင်စေရန် ဦးတည်ပံ့ပိုး ပေးရမည်။
- ▶ အမျိုးသမီးများ (သင့်တော်သည့်နေရာများတွင် ဆယ်ကျော်သက်မိန်းကလေးများ)သည် လူထုအခြေပြု WASH ကော်မတီများ၊ နှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့တို့တွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်စေရမည်။ ရပ်ရွာတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ပြောင်းလဲရန်ကြိုးစားခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ဖွယ်ရှိသော တင်းမာမှုများကို သတိထားရမည်။ လိုအပ်ပါက အမျိုးသားများ၏ ပံ့ပိုးမှုကို ရရှိရန် ၎င်းတို့နှင့် ဆွေးနွေးဖလှယ်မှုများ ပြုလုပ်ရမည်။

- ▶ WASH ဝန်ထမ်းများ၊ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် သင်တန်းဆရာတစ်ယောက်ထံတွင် အန္တရာယ်ကျရောက်လွယ်သည့် အုပ်စုများမှ လူများကို ထည့်သွင်းခန့်ထားရမည်။ စီမံကိန်းများတွင် ထိခိုက်လွယ်မှုဆိုင်ရာ အရေးကိစ္စများအား လုံလောက်စွာ ကိုယ်စားပြု၍ ကိုယ်တိုင်ဖြေရှင်းပေးနိုင်ရန် ၎င်းတို့ထံမှ ပါဝင်ကူညီမှုများ ရယူရမည်။

အောင်မြင်ရန် အလားအလာကောင်းသော လုပ်ဆောင်ချက်

မော်ရိုကိုရှိ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ ကျေးလက် ရေပေးဝေမှုနှင့် သန့်ရှင်းရေးစီမံချက်သည် "ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ ရေခပ်ရန်ကို တာဝန်ယူရသော မိန်းကလေးများ၏ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး"ကို လျော့ချပေးရန် ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်ပါသည်။ စီမံချက် အခြေပြုသော ပြည်နယ် ၆ ခုတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများ၏ ရေခပ်ရာတွင် အသုံးပြုရသည့်အချိန်အား ၅၀ မှ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ လျော့ချနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ရေကို ပိုမို အဆင်ပြေလွယ်ကူစွာ လက်လှမ်းမီရရှိမှုကြောင့် လေးနှစ် အတွင်း မိန်းကလေးများ၏ ကျောင်းတက်မှုနှုန်းသည် ၂၀ ရာခိုင်နှုန်း တိုးလာခဲ့ပါသည်။

(World Bank. 2003. Report No. 25917, <[www-wds.worldbank.org/servlet/WDSContentServer/WDSPIB/2003/06/17/000090341_20030617084733/Rendered/PDF/259171MA1Rural1ly010Sanitation01ICR.pdf](http://www-wds.worldbank.org/servlet/WDSContentServer?WDSPIB/2003/06/17/000090341_20030617084733/Rendered/PDF/259171MA1Rural1ly010Sanitation01ICR.pdf)>) မှ ခိုငြိမ်း ထုတ်နှုတ်ဖော်ပြသည်။)

၂။ အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသော အခြားအုပ်စုများအတွက် ရေ ရရှိနိုင်မှုနှင့် လက်လှမ်းမီမှုတို့ တိုးတက်စေမည့် နည်းဗျူဟာများကို ကျင့်သုံးပါ။

- ▶ Sphere စံနှုန်းများအရ ရေရယူနိုင်သည့် နေရာများသည် နေထိုင်သည့်နေရာများနှင့် မီတာ ၅၀၀ ထက် ပိုမဝေးစေရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ မီးဖိုချောင်များတွင် ရေရရှိအသုံးပြုနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်မပေးနိုင်ပါက မီးဖိုချောင်များအား ရေရယူနိုင်သည့် နေရာများမှ မီတာ ၅၀၀ ထက် ပိုမဝေးစေရန် ပုံဖော်စီစဉ်ပေးရမည်။
- ▶ လက်နိပ်ရေစုပ်တင်စက်(တုံကင်)များနှင့် ရေပုံးများသည် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများ အဆင်ပြေ လွယ်ကူစွာ အသုံးပြုနိုင် ကြောင်း သေချာစေပြီး ရေခပ်ရန် သုံးစွဲသည့်အချိန်ကို နည်းနိုင်သမျှနည်းအောင် စီစဉ်ရေးဆွဲပေးရပါမည်။
- ▶ ရေကို ခွဲတမ်းဖြင့် သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ထားသောအချိန်များတွင် စုပ်တင်ပေးသည့် နေရာများ၌ အချိန် ဇယားများကို အန္တရာယ်ခံစားခဲ့ရသည့် လူထုများနှင့် တိုင်ပင်ကာ ရေးဆွဲပါ။ သတ်မှတ်ချိန်များသည် အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသော အခြားအုပ်စုများအတွက် အဆင်ပြေပြီး ဘေးကင်းလုံခြုံသည့်အချိန်များ ဖြစ်သင့်ပြီး ရေကို မည်သည့်နေရာ၊ မည်သည့် အချိန်တွင် ရရှိနိုင်ကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များကို အသုံးပြုသူများအား ပြည့်ပြည့်စုံစုံ အသိပေးထား သင့်ပါသည်။
- ▶ နေရပ်စွန့်ခွာ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရသည့်အခြေအနေနှင့် ဒုက္ခသည်အခြေအနေများတွင် မျှဝေသုံးစွဲရသော ရေအရင်းအမြစ်များကြောင့် တင်းမာမှုများကို လျော့ချနိုင်ရန်အတွက် ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်ခံခဲ့ရသည့် လူထုအား လက်ခံထားရသော ရပ်ရွာလူထုများနှင့် လက်တွဲလုပ်ကိုင်ရပါမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုတင်းမာမှုသည် ရေခပ်သူများ (များသောအားဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများ) အား တိုက်ခိုက် ခံရနိုင်သည့် အန္တရာယ်ကို ပိုမို တိုးပွားစေမည် ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

အရေးကြီးသိရှိရန် လိုအပ်သောအချက်များ

မသန်စွမ်းသူများ

လူသားချင်းစာနာမှု အကူအညီလိုအပ်သော အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် မသန်စွမ်းသူများနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများသည် WASH ထောက်ပံ့ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုများကို အသုံးပြုရန် ကြိုးပမ်းသောအခါ စိန်ခေါ်မှုများကို ပိုမို ရင်ဆိုင်ကြရပါသည်။ မသန်စွမ်းသော အထူးသဖြင့် မိန်းကလေးများနှင့် အမျိုးသမီးများ (သက်ရွယ်ကြီးသော အမျိုးသမီးများအပါအဝင်)သည် အမျိုးသမီးဖြစ်နေခြင်း၏ ထိခိုက်လွယ်မှုကြောင့် သာမက ၎င်းတို့၏ လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်း အကန့်အသတ်ရှိမှုများကြောင့်ပါ ထိခိုက်ခံစားကြပါသည်။ သက်ကြီးရွယ်အိုများနှင့် မသန်စွမ်းသူများအတွက် WASH ဝန်ဆောင်ပစ္စည်းအဆောက်အဦများ အသုံးပြုနိုင်မှုအား ရှုပ်ထွေးပိုင်းဆိုင်ရာအရ လက်လှမ်းမီအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းနည်းဖြင့် မြှင့်တင်အားပေးသင့်သလို ဒေသများသို့ သွားရောက် ကူညီဆောက်ရွက်မှုများကလည်း ထိုဝန်ဆောင်မှုအဆောက်အဦများကို ၎င်းသက်ကြီးရွယ်အိုများနှင့် မသန်စွမ်းသူများ အသုံးပြုရန် အားပေးရာရောက်သည်။ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး သို့မဟုတ် တစ်ကိုယ်ရေ သန့်ရှင်းရေးအတွက် သတင်းအချက်အလက်၊ ပညာပေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေး (IEC) ပစ္စည်းများအား သက်ကြီးရွယ်အိုနှင့် မသန်စွမ်းသူများ ရရှိအသုံးပြုနိုင်စေရန် ပြုလုပ်ထားသင့်ပါသည် (ဥပမာ - အမြင်အာရုံချို့ယွင်းသူများအတွက် နားထောင်နိုင်သော ပစ္စည်းများ)။ လုံခြုံရေးနှင့် လက်လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်ရေး ကိစ္စရပ်များကို စောင့်ကြည့်လေ့လာနိုင်ရန်အတွက် ရပ်ရွာလူထုတွင်းရှိ သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ မသန်စွမ်းသူများနှင့် အစည်းအဝေးများ ပုံမှန်ကျင်းပသင့်ပါသည်။ လက်လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်ရေးလုပ်ဆောင်ချက်များ (ဒီဇိုင်းပုံစံနှင့် အသုံးချမှုများ) တွင် ရေပေးဝေသည့် နေရာများနှင့် ရေပေးစေမှုများ၊ ရေစုပ်တင်စက်ဒီဇိုင်း၊ ရေပုံးများ၊ အိမ်သာနှင့် ရေချိုးရာနေရာများအတွက် အဝင်ဝတွင် ဆင်ခြေလျှော့များပါသည့် ဒီဇိုင်း၊ အိမ်သာ၊ ရေချိုးခန်းများရှိ အခန်းငယ်များတွင် နေရာ ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်းရှိစေခြင်း၊ အိမ်သာခုံများနှင့် လက်ကိုင်များ၊ စသည်) တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးသင့်ပါသည်။

(ရည်ညွှန်း- **Information provided by Handicap International, Personal Communication**, 7 February 2013. For more information on making WASH facilities accessible, see Handicap International's Disability Checklist for Emergency Response: www.handicapinternational.de/fileadmin/redaktion/pdf/disability_checklist_booklet_01.pdf>)

- ▶ ရေပေးဝေရာတွင် ရေရှည်ဆက်လက်ပေးဝေသွားနိုင်ရန် အထောက်အကူပြုသည့် ပုံစံများဖြင့် ပေးဝေရပါမည်။ အနာဂတ်တွင် ရေပြတ်လပ်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင့် အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော အခြားအုပ်စုများအား GBV အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်မှုမှ ကာကွယ်တားဆီးပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။
 - မြေအောက်ရေအရင်းအမြစ်များအား အလွန်အမင်း ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းကို ကန့်သတ်ခြင်း
 - စခန်းတွင်းနေထိုင်သူများအား ရေကို ချွေတာသုံးစွဲရန် တိုက်တွန်းအားပေးခြင်း
 - ထိခိုက်ပျက်စီးလွယ်သော ရေအရင်းအမြစ်များရှိသည့် ဒုက္ခသည်/ IDP စခန်းများတွင် မိုးခေါင်ရေရှားမှုအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်သည့် ရပ်ရွာလူထုအခြေပြု စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲမှုကို ပံ့ပိုးကူညီပေးခြင်း (ဥပမာ - ကျေးလက်ဒေသများတွင် မိုးရေခံသည့် နေရာများ တည်ဆောက်သည့် စီမံချက်များ)

၃။ WASH ဆိုင်ရာအဆောက်အဦများ၏ လုံခြုံမှု၊ သီးသီးသန့်သန့်ရှိ၍ အနှောင့်အယှက်ကင်းမှုနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာရှိမှုတို့ကို အမြင့်မားဆုံး ရရှိစေမည့် နည်းဗျူဟာများအား ကျင့်သုံးအကောင်အထည်ဖော်ပါ။

- ▶ အသက်အရွယ်၊ ကျား/မနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတို့နှင့်အညီ WASH အဆောက်အဦများ (အိမ်သာများ၊ အဝတ်လျှော်ရာ၊ ချက်ပြုတ်ရာနှင့် ရေချိုးသည့် နေရာများအပါအဝင်) ကို ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ဒေသခံတို့၏ အသိပညာနှင့် အလေ့အထများကို အခြေပြုကာ ဆောင်ရွက်ပါ။ ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး၊ တစ်ကိုယ်ရေ သန့်ရှင်းရေးတို့နှင့် ဆက်နွယ်သော ယဉ်ကျေးမှုစံများနှင့် အလေ့အထများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါ။ (ဥပမာ - အိမ်သာများ ဆေးကြောရန် မည်သူ့တွင် တာဝန်ရှိကြောင်း မှတ်သားရန်၊

အမျိုးသားများ ဆေးကြောသော အိမ်သာများကို အသုံးပြုရန် အမျိုးသမီးများ သက်တောင့်သက်သာ ရှိ၊ မရှိ မှတ်သားရန်၊ စသည်)

အောင်မြင်ရန်အလားအလာကောင်းသောလုပ်ဆောင်ချက်

Oxfam ၏ ၂၀၁၇ခုနှစ်၊ ဆော်လမွန်ကျွန်းဆူနာမီ အတွက် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုတွင် လူထုစည်းရုံးရေးမှူး အမျိုးသမီးများမှ သိရှိလိုက်ရသည်မှာ ရပ်ရွာထဲမှ အမျိုးသမီးများသည် အဝတ်လျှော်သည့် နေရာများတွင် သီးသန့်လုံခြုံမှု မရှိဘဲ ဖြစ်နေမည်ကို စိုးရိမ်ပူပန်နေသည့် အချက်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချက်အား စီမံအုပ်ချုပ်ရေး ပိုင်းသို့ တင်ပြပြီးနောက် သက်ဆိုင်ရာအမျိုးသမီးများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကာ သီးသီးသန့်သန့်ရှိပြီး အနှောင့်အယှက် ကင်းစေရန်နှင့် လုံခြုံသည်ဟူသော ခံစားချက်ကို ဖြစ်ပေါ်စေရန်အတွက် အကာအရံများ တည်ဆောက်ပေးခဲ့ပါသည်။

(Oxfam 2011. Gender Equality and Women's Rights in Emergencies, p. 57 မှ မှီငြမ်း ထုတ်နှုတ်ဖော်ပြသည်။)

- ▶ ထိခိုက်ခံစားရသောလူထုနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကာ WASH အဆောက်အဦများအား ဘေးကင်းသော နေရာများနှင့် နေအိမ်များမှ ဘေးကင်းစွာ လာရောက်နိုင်သော အကွာအဝေးများတွင် ထားရှိရ ပါမည် (ဥပမာ - Sphere စံနှုန်းများနှင့်အညီ အိမ်သာများသည် နေအိမ်များနှင့် မီတာ ၅၀ ထက် ပိုမဝေးဘဲ အိမ်သာတစ်လုံးလျှင် အများဆုံး လူ ၂၀ ဦးကိုသာ အသုံးပြုစေခြင်း)။ ယင်းတို့အား မသန့်စွမ်းသူများလည်း အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း သေချာစေရပါမည်။
- ▶ WASH ဝန်ဆောင်အဆောက်အဦများ အတွင်းနှင့် အပြင်တွင် မီးအလင်းရောင် လုံလောက်စွာ ရရှိစေ ရပါမည်။ လျှပ်စစ်မီးမရှိ လျှင်ပင် မီးအလင်းရောင် ရရှိနိုင်မည့် နည်းဗျူဟာများကို ဖော်ထုတ်ပါ။ ဥပမာ -
 - အရေးပေါ်အခြေအနေအစောပိုင်းကာလများတွင် ယာယီမီးများ သို့မဟုတ် နေစွမ်းအင်သုံးမီးများ ပံ့ပိုးပေးခြင်း
 - ရေကြီးခြင်း သို့မဟုတ် အခြားသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်ချိန်တွင် လျှပ်စစ်မီး အစားထိုး နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေပံ့ပိုးပေးခြင်း
 - မိသားစုများ/လူတစ်ဦးချင်းစီအား လက်နှိပ်ဓာတ်မီးများ ပံ့ပိုးပေးခြင်း
- ▶ မိသားစုအလိုက်အသုံးပြုနိုင်သော သို့မဟုတ် ကျား/မ သီးသန့်ခွဲခြားပေးထားသော ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လျော်ညီသည့် အိမ်သာများနှင့် ရေချိုးခန်းများကို ဆောက်လုပ်ပေးပါ။ ရုပ်ပုံများနှင့်ရော စာများ ရေးသား၍ပါ ရှင်းလင်းသိသာစွာ အမှတ်အသားပြု ခွဲခြားပေးထားပါ။ ထိုအဆောက်အဦများတွင် တံခါးများ၊ ခိုင်ခံ့သည့် အတွင်းဂျက်များ၊ သီးသန့်ရှိစေရန် ခြံစည်းရိုးများနှင့် အခြားသော လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများ ရှိရပါမည်။ အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသားများအတွက် အိမ်သာ၊ ရေချိုးခန်းအကန်များ အချိုးအား အစီအစဉ်ရေးဆွဲနိုင်ရန်အတွက် ကျား/မခွဲခြားပြထားသော ကိန်းဂဏန်းများကို အသုံးပြုပါ (Sphere စံနှုန်းများအရ ခန့်မှန်းခြေ ၃:၁ ကို အသုံးပြုပါ)။
- ▶ ထိခိုက်ခံစားရသောလူထုသည် WASH ဝန်ဆောင်အဆောက်အဦများသို့ အတန်အသင့် ဝေးလံသော ခရီးကို သွားရသည့် အခြေအနေများတွင် ထိုလမ်းခရီးများတစ်လျှောက် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးန ည်းဗျူဟာများကို ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ပေးပါ (ဥပမာ - လမ်းတစ်လျှောက် လုံခြုံရေးကင်းများလှည့်ပေးခြ င်း၊ လိုက်ပါစောင့်ရှောက်ပေးသည့် စနစ်များ၊ လူထုစောင့်ကြည့်မှုစနစ်များ၊ စသည်)။ ထိုနည်းဗျူဟာများ ရေးဆွဲနိုင်ရန်အတွက် လူထု၊ လုံခြုံရေးဝန်ထမ်းများ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးထိန်းသိမ်းပေးသည့်တပ်ဖွဲ့များ (သင့်လျော်သည့်နေရာများတွင်) နှင့် အခြားသက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများ (အသက်မွေးမှု၊ CCM နှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု)
- ▶ ညမောင်းသွားသောအခါ အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသော အခြားအုပ်စုများသည် အိမ်သာများနှင့် အခြား ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်ပြီး သန့်ရှင်းသည့်

အဆောက်အဦများ (WASH)အား အသုံးမပြုရဲတော့သည့် အခြေအနေများတွင် နေအိမ်အဆင့်တွင် ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့်အရာများကို စဉ်းစားပါ (ဥပမာ - အိုးများ၊ မစင်ပုံးအိမ်သာများ၊ စသည်)။

အရေးတကြီးသိရှိရန် လိုအပ်သောအချက်များ

လိင်ပြောင်းထားသူများ

အမျိုးသမီးအဖြစ်သို့ လိင်ပြောင်းထားသူများသည် အမျိုးသမီးများအတွက် သတ်မှတ်ပေးထားသော နေရာများကို အသုံးပြုခြင်းမှ ယဉ်ကျေးမှုအရ တားမြစ်ပိတ်ပင်ခံရလေ့ရှိပါသည်။ သို့သော် အမျိုးသားများ၏ နေရာများတွင်လည်း အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ကျူးလွန် ဖော်ကားမှုများကို ခံရနိုင်ခြေမှာ အလွန်မြင့်မားပါသည်။ ထိုနည်းတူ အမျိုးသားများအဖြစ် လိင်ပြောင်းထားသူများသည်လည်း ကျား/မခွဲခြားသတ်မှတ်ထားသော နေရာများမှ ဖယ်ကျဉ်ခံကြရပြီး ထိုနေရာများကို အသုံးပြုရန် ကြိုးပမ်းပါက အကြမ်းဖက်မှုကို ခံရနိုင်ခြေမှာ အလွန် မြင့်မားလှပါသည်။ ဖြစ်နိုင်ပါက LGBTI ကျွမ်းကျင်သူများ၏ အကူအညီဖြင့် WASH လုပ်ဆောင်သူများသည် လိင်ပြောင်းထားသူများ၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် လိုအပ်ချက်များအား WASH အစီအစဉ်များမှ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန်အတွက် ဒေသခံ လိင်ပြောင်းသူအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးသင့်ပါသည်။ ဥပမာ မကြာသေးမီကမှ တတိယမြောက် ကျား/မအုပ်စု တစ်ခုကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခဲ့သော နီပေါတွင် ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ ကျား/မခွဲခြား သတ်မှတ်ထားသော နေရာများကို အသုံးပြုရန် အဆင်မပြေသူများအား ကူညီရန် နည်းလမ်းတစ်ခု အနေဖြင့် တတိယမြောက်ကျား၊ မ ရေးရာ အုပ်စုအတွက် နေရာများပါ ထည့်သွင်းထားသည့် အိမ်သာများကို တည်ဆောက်ပေးခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့သော နည်းပျူဟာများသည် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် နောက်ခံအခြေအနေများပေါ်မူတည်ကာ အလွန်သတိထား ဆောင်ရွက်ရခြင်းဖြစ်ပြီး အချို့နေရာများတွင် လိင်ပြောင်းထားသူများအတွက် GBV များ ပိုမို၍ပင် မြင့်မားလာစေနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် လိင်ပြောင်းထားသူများအတွက် ဘေးအန္တရာယ်လျှော့ချရေး နည်းပျူဟာများကို အကောင် အထည်မဖော်မီ ဒေသခံလူထုများ၊ ဒေသခံ LGBTI ကျွမ်းကျင်သူများနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရန် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။

(ရည်ညွှန်း- Information provided by Duncan Breen, Human Rights First, Personal Communication, 20 May 2013; and Knight, K. 2012. 'Nepal Flushes Out Genderism', <www.huffingtonpost.com/kyle-knight/nepal-flushes-out-genderism_b_1464279.html>)

၄။ တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေးနှင့် ဆက်နွယ်သော ပစ္စည်းများအား သိက္ခာရှိစွာ လက်လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်ကြောင်း သေချာစေအောင် ပြုလုပ်ပါ။

- ▶ မျိုးဆက်ပွားနိုင်သော အသက်အရွယ်ရှိ အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများအတွက် ရာသီသွေးများကို စုပ်ယူစွန့်ပစ်နိုင်ရန် သင့်တော်သော ပစ္စည်းများကို ဖြန့်ဝေပေးပါ။
 - ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အကိုက်ညီဆုံး ပစ္စည်းများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်အတွက် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများအား တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပါ။
 - အရေးပေါ်အခြေအနေတစ်လျှောက်လုံးနှင့် အသစ်ရောက်ရှိလာသူများအားလုံးအတွက် အတွင်းခံများ၊ အမျိုးသမီးလစဉ်သုံးပစ္စည်းများနှင့် အခြားသန့်ရှင်းရေးပစ္စည်းများအား ပုံမှန် ဖြန့်ဝေပေးပါ။
 - အရေးပေါ်အခြေအနေနောက်ပိုင်းတွင် ထိုပစ္စည်းများ ဆက်လက်ရရှိနိုင်အောင် ပံ့ပိုးကူညီပါ (ဥပမာ - အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှ လုပ်ဆောင်သူများနှင့် လက်တွဲကာ ဈေးကွက်လေ့လာဆန်းစစ်မှုတစ်ခု ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် သန့်ရှင်းရေးထောက်ပံ့ပစ္စည်းများအား အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုအဖြစ် ဒေသတွင်းမှာပင် ထုတ်လုပ်နိုင်မည့် အလားအလာများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ပေးခြင်း)
 - ထိုပစ္စည်းများအား ဝေငှပေးသည့်အချိန်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်သည် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများအပေါ် GBV အန္တရာယ်များ ပိုမို ကျရောက်လာနိုင်ခြေမရှိကြောင်း သေချာစေရပါမည်။

- ▶ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်ခံခဲ့ရ၍ ဆီးလမ်းကြောင်း၊ မျိုးပွားလမ်းကြောင်း သို့မဟုတ် အစာဟောင်းအိမ်ပျက်စီးသွားမှုကို ခံစားနေရသော (ခွဲစိတ်ကုသမှုခံယူရန် လိုအပ်နိုင်သော) အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးများသည် ဆီးဝမ်းယိုစီးမှုအတွက် အသုံးပြုရသည့် ဝှမ်းထုပ်များကို ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိဖြင့်၊ လျှို့ဝှက်စွာ လက်လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။
- ▶ သန့်ရှင်းရေးပစ္စည်းများ စွန့်ပစ်ရန်အတွက် ပုံးများကို အမျိုးသမီးအိမ်သာများတွင် ထည့်သွင်းပေးထားခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် အန္တရာယ်ကျရောက်လွယ်သော အခြားအုပ်စုများသည် တိုက်ခိုက်ခံမှု သို့မဟုတ် ထိပါးစော်ကားခံရမှု အန္တရာယ်များ မြင့်မားသည့် နေရာများ သို့မဟုတ် အချိန်များတွင် ထိုပစ္စည်းများကို စွန့်ပစ်ရန် မလိုအောင် ကာကွယ်ပေးရပါမည်။ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျူးလွန်တိုက်ခိုက်ခံရသော အမျိုးသားများကိုလည်း အများကဲ့ရဲ့ခံရခြင်းများ အနည်းဆုံး ဖြစ်စေရန်အတွက် ဆီးဝမ်းယိုစီးမှုအတွက် အသုံးပြုသော တစ်ခါသုံးဝှမ်းထုပ်များ စွန့်ပစ်ရန် ပုံးများကို အမျိုးသားအိမ်သာများတွင် ထားပေးရပါမည်။ သန့်ရှင်းရေးပစ္စည်းများကို ပုံမှန်စွန့်ပစ်ရှင်းလင်းသည့် စနစ်များကို ရေရှည်ခံအောင် ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ အမျိုးသမီးနှင့် မိန်းကလေးများအတွက် အတွင်းခံအဝတ်အစားများနှင့် သန့်ရှင်းရေးပစ္စည်းများကို လျှော်ဖွယ်ရန် သီးသန့်နေရာများ စီစဉ်ပေးပြီး အဝတ်လှန်းသည့် ကြိုးတန်းများလည်း ရှိရပါမည်။

အရေးတကြီးသိရှိရန် လိုအပ်သောအချက်များ

တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေးနှင့် အရှက်သိက္ခာအတွက် အဝတ်အထည်နှင့်ပစ္စည်းပုံးများ (dignity kits)

တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေးပစ္စည်းပုံးများအား အရေးပေါ်အခြေအနေအစတွင် များသောအားဖြင့် WASH အစီအစဉ်များ၊ တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေး အားပေးမြှင့်တင်သူများ၊ CCCM နှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး ဝန်ထမ်းများက ပံ့ပိုးပေးပါသည်။ ထိုပစ္စည်းပုံးများတွင် လူတစ်ဦးအတွက် သန့်ရှင်းမှုကို တိုးတက်စေသော ပစ္စည်းများ ပါဝင်ပါသည် (ဥပမာ - ဆပ်ပြာ၊ အမျိုးသမီးနှင့် မိန်းကလေးများအတွက် လစဉ်သုံးပစ္စည်းများ၊ သွားပွတ်တံနှင့် သွားတိုက်ဆေး၊ စသည်)။ အခြားတစ်ဖက်တွင် သိက္ခာနှင့်လုံခြုံမှုအတွက် အဝတ်အထည်နှင့် ပစ္စည်းပုံးများကို ကျန်းမာရေး သို့မဟုတ် နေထိုင်စရာ၊ အခြေချနေထိုင်မှုနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး (SS&R) လုပ်ဆောင်သူများမှ ဖြန့်ဝေပေးပါသည်။ ယင်းတို့သည် လစဉ်သုံးပစ္စည်းများအပြင် အသက်အရွယ်၊ ကျား/မ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ကိုက်ညီသော အဝတ်အထည်နှင့် အခြားပစ္စည်းများ (ဥပမာ -ခေါင်းဆောင်းပုဝါများ၊ တဘက်ခြုံထည်များ၊ ဝီစီများ၊ လက်နှိပ်ဓာတ်မီးများ၊ အတွင်းခံများနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းများကို လျှော့ဖွယ်ဆေးကြောရန် ပုံးငယ်များ၊ စသည်) ကိုပါ ပံ့ပိုးပေးခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများ၏ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ လေးစားမှုနှင့် လုံခြုံရေးများ တိုးမြှင့်လာစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ထိုပစ္စည်းများ အားလုံးကို တတ်နိုင်သမျှ အများဆုံး ဖြန့်ဝေပေးနိုင်ပြီး ကွာဟချက်များ သို့မဟုတ် မလိုအပ်ဘဲ လုပ်ငန်းထပ်နေမှုများကို ရှောင်ရှားရန်အတွက် တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေး လုပ်ဆောင်သူများသည် သယ်ယူထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးများ၊ ကျန်းမာရေးလုပ်ဆောင်သူများ၊ SS&R လုပ်ဆောင်သူများနှင့် နီးကပ်စွာ လက်တွဲလုပ်ဆောင်ရန် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ ထိုပစ္စည်းပုံးများကို ဒီဇိုင်းဆွဲရာတွင်လည်း အသင့်တော်ဆုံး ပစ္စည်းများကို ထည့်သွင်းပေးနိုင်ရန်၊ အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများတွက် အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေများ မြင့်မားလာခြင်း မရှိအောင် ဖြန့်ဝေပေးရမည့် အကောင်းဆုံးအချိန်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို သတ်မှတ်နိုင်ရန်အတွက် အန္တရာယ်ကျရောက်ခြင်းခံခဲ့ရသည့်လူထုနှင့် တွဲဖက်ဆောင်ရွက်ရပါမည်။

(United Nations Children's Fund. 2007. 'Hygiene Promotion in Emergencies: A briefing paper'. WASH Cluster, <www.unicef.in/emergencies.com/downloads/eresource/docs/WASH/WASH%20Hygiene%20Promotion%20in%20Emergencies.pdf> မှ မှီငြမ်း ထုတ်နှုတ်ဖော်ပြသည်။)

WASH မူဝါဒများတွင် GBV လျော့ချခြင်းကို ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

၁။ WASH အစီအစဉ်များ၏ မူဝါဒများ၊ စံနှုန်းများနှင့် လမ်းညွှန်များတွင် သင့်လျော်သော GBV တားဆီးကာကွယ်ရေးနှင့် အန္တရာယ်လျော့ချရေး နည်းဗျူဟာများကို ထည့်သွင်းပါ။

- ▶ WASH စီမံကိန်းများနှင့် လုပ်ငန်းများတွင် (၁) GBV ကို တားဆီးကာကွယ်၍ လျော့ချပေးပြီး (၂) အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် အခြားအန္တရာယ်ကျရောက်လွယ်သောအုပ်စုဝင်များမှ ဝန်ထမ်းများ ဦးဆောင်သူများအဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ပံ့ပိုးပေးသော စီမံကိန်းမူဝါဒများ ဖော်ထုတ်၍ အကောင်အထည်ဖော်ရပါမည်။ ၎င်းတို့တွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်နိုင်သည်။
 - WASH ဝန်ထမ်းများ၏ ကလေးများ ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ မူဝါဒများ
 - အမျိုးသမီးများအား တန်းတူညီမျှ အလုပ်ခန့်အပ်ရန် စံနှုန်းများ
 - GBV ဖြစ်ပွားမှုများတွင် အချက်အလက်များကို ကာကွယ်ပေးထားပြီး လျှို့ဝှက်ချက်ထိန်းသိမ်းမှုဖြင့် မျှဝေပေးရန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ
 - လိင်မှုဆိုင်ရာအမြတ်ထုတ်မှုနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်မှုကိစ္စများအတွက် အေဂျင်စီများ၏ သတင်းပို့ရန်၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးရန်နှင့် စည်းမျဉ်းအရအရေးယူရန် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဆီလျော်သော သတင်းအချက်အလက်များ
- ▶ ထိုသတင်းအချက်အလက်များကို WASH ဝန်ထမ်းများ၊ ကော်မတီများနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့များအကြား ကျယ်ပြန့်စွာ ဖြန့်ဝေထားရန် နှင့် သင့်လျော်သောနေရာများတွင် နိုင်ငံနှင့် ဒေသအလိုက် ဘာသာစကားများဖြင့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော လူထုအတွင်း ဖြန့်ဝေပေးထားရန် (ဘာရေးလ်မျက်မမြင်စာ၊ လက်ဟန်ခြေဟန်ပြ သင်္ကေတ ဘာသာစကား၊ စာမတတ်သူများအတွက် ရုပ်ပုံများ ပါဝင်သော ပိုစတာများ၊ လူထုအစည်းအဝေးများတွင် ကြေညာခြင်း စသည်ဖြင့် လက်လှမ်းမီ ရယူနိုင်သော နည်းလမ်းများ အသုံးပြု၍)

၂။ WASH နှင့် ဆက်နွယ်သော နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ဒေသအဆင့် မူဝါဒများနှင့် စီမံကိန်းများတွင် GBV အန္တရာယ်လျော့ချရေး နည်းဗျူဟာများကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းရန် အသိပေးဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ရေရှည်တည်မြဲရန်အတွက် ရန်ပုံငွေများ ခွဲဝေချထားပေးပါ။

- ▶ အမျိုးသမီးများနှင့် အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသော အခြားအုပ်စုများသည် WASH ကဏ္ဍတွင် (ဝန်ထမ်းများ နှင့်/သို့မဟုတ် အကြံပေးများအဖြစ်၊ လူထုအခြေပြုအုပ်စုဝင်များအဖြစ်၊ စသည်) ဘေးကင်းစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက် နိုင်မှုကို အဟန့်အတားဖြစ်စေသော ခွဲခြားဆက်ဆံသည့် အလေ့အထများအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်အတွက် အစိုးရများ၊ ထုံးတမ်းစဉ်လာခေါင်းဆောင် များနှင့် အခြားပါဝင်ပတ်သက်သူများအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းနှင့် မူဝါဒများ၊ စီမံကိန်းများအား ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်းတို့ကို ကူညီပံ့ပိုးပေးပါ။
- ▶ နိုင်ငံအဆင့် WASH မူဝါဒများနှင့် စီမံကိန်းများတွင် GBV နှင့်ဆက်နွယ်သော လုံခြုံရေး ဆောင်ရွက်ချက်များ (ဥပမာ - ရေပေးဝေသည့် နေရာများနှင့် အခြားသော အများပြည်သူသုံး WASH ဝန်ဆောင်အဆောက်အဦများအား ဘေးကင်းလုံခြုံရာတွင် ထားရှိခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များ) ပါဝင်ကြောင်း သေချာစေရပါမည်။
- ▶ GBV နှင့်ဆက်နွယ်သော မူဝါဒများနှင့် စီမံကိန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် နည်းဗျူဟာ များ ရေးဆွဲနိုင်အောင် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများအား ကူညီပံ့ပိုးပေးပါ။ ရပ်ရွာလူထု၏ ပံ့ပိုးမှုကို ရရှိရန်နှင့် အပြင်းအထန်ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်မှုများ လျော့နည်းစေရန်အတွက် ထိုမူဝါဒများနှင့် စီမံကိန်း များသည် ရပ်ရွာလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအား မည်သို့ မည်သို့ အကျိုးပြုနိုင်ကြောင်း အဓိကထားသော အသိမြှင့်တင်ရေး လှုပ်ရှားမှုများကို ဆောင်ရွက်ပါ။

WASH ဆိုင်ရာ ဆက်သွယ်ပြောဆိုရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက်မျှဝေရေးတွင် GBV အန္တရာယ်လျော့ချရေးကို ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

၁။ အကြမ်းဖက်ခံရသူများအတွက် ဘေးကင်းလုံခြုံပြီး လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းပေးသည့် သင့်တော်သော ကုသစောင့်ရှောက်မှု စနစ်များ (ဥပမာ - ညွှန်းပို့ရန်လမ်းကြောင်းများ) ကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်အတွက် GBV ကျွမ်းကျင် ပညာရှင်များနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း နှင့် WASH ဝန်ထမ်းများသည် အကြမ်းဖက်ခံရသူများအား မည်သည့်နေရာမှ ကူညီပံ့ပိုးမှုများ ရရှိနိုင်ကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များကို ပေးနိုင်လောက်သည့် အခြေခံကျွမ်းကျင်မှုများ ရှိကြောင်း သေချာအောင် ပြုလုပ်ပါ။

- ▶ ထိခိုက်ခံစားရသောလူထုနှင့် ထိတွေ့ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နေသော WASH ဝန်ထမ်းများအားလုံးတွင် အကြမ်းဖက်ခံရသူများအား ကုသစောင့်ရှောက်မှုနှင့် ကူညီပံ့ပိုးမှုများအတွက် မည်သည့်နေရာသို့ လွှဲပြောင်း ညွှန်းပို့ရမည်ဆိုသည့် စာဖြင့် ရေးသားထားသော သတင်းအချက်အလက်များ ရှိနေကြောင်း သေချာစေရပါမည်။ အကြမ်းဖက်ခံရ သူများအတွက် ဝန်ဆောင်မှုများဆိုင်ရာ သတင်း အချက်အလက်များကိုလည်း အချိန်နှင့် တစ်ပြေးညီဖြစ်စေရန်ပုံမှန် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက် အသိပေးနေရပါမည်။
- ▶ ထိခိုက်ခံစားရသောလူထုနှင့် ထိတွေ့ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နေသော WASH ဝန်ထမ်းများအားလုံးကို ကျားမ ရေးရာ၊ GBVအမျိုးသမီးများ၏ ရပိုင်ခွင့်များ/လူ့အခွင့်အရေးများ၊ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှ ဖယ်ကျဉ်ထားမှုနှင့် လိင်မှုရေးရာကိစ္စရပ် များနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရှေးဦးပြုစောင့်ရှောက်မှုများ (ဥပမာ- အကြမ်းဖက်ခံရသူများ၏ ရပိုင်ခွင့်များ၊ အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေအား သတင်းပေးပို့နိုင်သည့် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးနှင့် ရယူနိုင်သည့် ကုသ စောင့်ရှောက်မှုများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သတင်းအချက်အလက်များအား ဘေးကင်းစွာ၊ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီညွတ်စွာ၊ လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းစွာဖြင့် ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများ) တို့ကို လေ့ကျင့်သင်တန်းများ ပေးပါ။

၂။ WASH အစီအစဉ်များသည် WASH ကဏ္ဍအတွင်းနှင့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အသိုင်းအဝိုင်းတွင်းရှိ အခြားသော မိတ်ဖက်များအား GBV ဆိုင်ရာ သတင်းပေးပို့မှုများကို မျှဝေပေးရာတွင် ဘေးကင်းလုံခြုံရေးနှင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများကို လိုက်နာကြောင်း သေချာပါစေ။

- ▶ အကြမ်းဖက်ခံရသူများ၊ ၎င်းတို့၏ မိသားစုများ သို့မဟုတ် ရပ်ရွာလူထုများအား မည်သူမည်ဝါဆိုသည်ကို ဖော်ပြ သိရှိစေခြင်း မရှိစေဘဲ သို့မဟုတ် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်စေခြင်း မရှိစေဘဲ မျှဝေနိုင်ရန်အတွက် အေဂျင်စီအတွင်းနှင့် အေဂျင်စီများကြား သတင်းအချက်အလက်မျှဝေမှုဆိုင်ရာ စံနှုန်းများကို ချမှတ်ပါ။

၃။ တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေး အားပေးမြှင့်တင်မှုနှင့် အခြားသော WASH နှင့်ဆက်နွှယ်သည့် လူထုတွင်းကွင်းဆင်း ဆောင်ရွက်မှုများတွင် GBV သတင်းစကားများကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်း ဖြန့်ပါ။

- ▶ လူထုတွင်း ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်သည့် WASH ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းများ (ဥပမာ ရပ်ရွာဆွေးနွေးပွဲ၊ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ၊ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များနှင့် အစည်း အဝေးများ၊ GBV သတင်းအချက်အလက်ပြုစုခြင်း)တွင် GBV အကြောင်း ရပ်ရွာအား အသိပေးခြင်းကို ထည့်သွင်းရန် GBV ကျွမ်းကျင်သူနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပါ။
 - အသိပညာပေးခြင်းတွင် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာ၊ ထိခိုက်ခံစားခံရသူများ၏ အခွင့်အရေး (ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ရပ်ရွာအတွင်း လျှို့ဝှက်ချက်ထိန်းသိမ်းပေးရေး အပါအဝင်)၊

အန္တရာယ်ကို သတင်းပို့ရမည် နေရာနှင့် GBV အတွက်မည်သို့ ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုခံယူရမည်တို့ကို ပါဝင်ပါစေ။

- လက်လှမ်းမီစေရန် ကွဲပြားသောပုံစံအမျိုးမျိုးနှင့် ဘာသာစကားများကို အသုံးပြုပါ။ (ဥပမာ - ဘရေးလ်မျက်မမြင်စာ၊ လက်ဟန်ခြေဟန်ပြ သင်္ကေတဘာသာစကား၊ ရုပ်ပုံကဲ့သို့သော ရိုးရှင်းသည့်သတင်းပေးမှုစသည်)
- အသက်အရွယ်၊ ကျားမ၊ ဓလေ့ထုံးစံတို့နှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရန် သတင်းအချက်အလက် ပြုစုရာနှင့် ဖြန့်ဝေရန် နည်းပညာများ ဖော်ထုတ်ရာတွင် အမျိုးသမီး၊ မိန်းကလေး၊ ယောက်ျားလေးနှင့် (လိုအပ်လျှင်သီးခြားစီ)များ ပါဝင်လုပ်ဆောင်ပါစေ။

- ▶ အိမ်သာ၊ ရေချိုးခန်းများအား ကျားမသီးသန့် ခွဲထားရန် အရေးကြီးပုံကို ဆွေးနွေးရန်အတွက် ရပ်ရွာ လူထုနှင့် လက်တွဲလုပ်ကိုင်ပါ။ အထူးသဖြင့် မျှဝေသုံးစွဲရသော သို့မဟုတ် အများပြည်သူသုံး အိမ်သာ၊ ရေချိုးရာနေရာများ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ခွဲခြားသုံးစွဲမှုကို လေးစားလိုက်နာကြောင်း သေချာစေရန်အတွက် ရပ်ရွာအခြေပြုလုပ်ငန်း ယန္တရားတစ်ခုကိုလည်း ထားရှိပေးရပါမည်။
- ▶ GBV တားဆီးကာကွယ်ရေးနှင့်ဆက်နွှယ်သော WASH ပညာပေးလုပ်ငန်းများတွင် အပြောင်းအလဲကို ဖော်ဆောင် သူများအနေဖြင့် အမျိုးသားများ၊ အထူးသဖြင့် ရပ်ရွာလူထုခေါင်းဆောင်များကို ပါဝင် ဆောင်ရွက် စေရပါမည်။
- ▶ ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး၊ တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေးတို့နှင့် ဆက်နွှယ်သော ဆွေးနွေးပွဲဖိုရမ်များနှင့် ပညာပေး အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများတွင် အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသော အခြားအုပ်စုများ ဘေးကင်းစွာ ပါဝင်နိုင်ရေးအတွက် ၎င်းတို့ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရသည့် အတားအဆီးများ ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါ (ဥပမာ- သွားရေးလာရေး၊ အစည်းအဝေးအချိန်နှင့် ကျင်းပရာနေရာ၊ ပါဝင်တက်ရောက်ခြင်းအား ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ခံရနိုင်ခြေများ၊ ကလေးထိန်းနေခြင်းများ၊ မသန်စွမ်းသူများ လက်လှမ်းမီနိုင်မှု၊ ရာသီသွေးပေါ်ချိန် အသုံးပြုရန် သန့်ရှင်းရေးထောက်ပံ့ပစ္စည်း များအား လက်လှမ်းမီခြင်း၊ စသည်)။ တက်ရောက်သူများသည် GBV ကိစ္စရပ်များအား စိတ်ချလက်ချ တင်ပြဆွေးနွေးရုံစေရန်အတွက် ဆွေးနွေးပွဲဖိုရမ်များအား အသက်အရွယ်၊ ကျား/မ၊ ယဉ်ကျေးမှုများနှင့် ကိုက်ညီစေမည့် နည်းပညာများကို ကျင့်သုံးပါ (ဥပမာ - လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းပေးခြင်း၊ အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများအား သီးသန့်ခွဲကာ အုပ်စုဖွဲ့ ဆွေးနွေးစေရာတွင် ကူညီပံ့ပိုးပေးသူများအဖြစ် အမျိုးသမီး များကို ထားရှိပေးခြင်း၊ စသည်)။
- ▶ WASH အမှုထမ်း၊ အရာထမ်းများအတွက် ကျင့်ဝတ်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သတင်းအချက်အလက်များကို လူထုအား ပံ့ပိုးပေးထားပါ။ WASH အမှုထမ်း၊ အရာထမ်းများ ကျူးလွန်သည့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အမြတ်ထုတ်မှုနှင့် မတော်မတရားပြုမှုများကို မည်သည့် နေရာသို့ သတင်းပို့တိုင်ကြားရမည်ကိုလည်း အသိပေးထားပါ။ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အမြတ်ထုတ်မှုနှင့် မတော်မတရားပြုမှုများကို တားဆီးကာကွယ်ခြင်း ဆိုင်ရာ သင်တန်းများကို ဝန်ထမ်းများနှင့် မိတ်ဖက်များအတွက် သင့်တော်သလို ကျင်းပပေးပါ။

အခြားသော လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု ကဏ္ဍများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက် GBV ဆိုင်ရာ အဓိက ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အချက်များ

ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု၏ ပထမအဆင့်အနေနှင့် WASH ဆိုင်ရာ စီမံကိန်းရေးဆွဲသူများသည် GBV ဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု အစီအမံတစ်ခုကို ရှာဖွေရန် ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ နိုင်ငံတွင်းတွင် ရရှိနိုင်မည့် GBV ကျွမ်းကျင်သူများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ WASH ဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများမှ အောက်ပါတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် GBV ကျွမ်းကျင်သူများထံမှ အကူအညီတောင်းခံရပါမည်။

- ▶ WASH ဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများနှင့် ဆက်နွယ်၍ GBV အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေများကို စစ်ဆေးသည့် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုများကို ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ထိုအန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေများအား လျှော့ချရန် နည်းပညာများကို CCCM လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများနှင့် အတူရေးဆွဲရန်။
- ▶ WASH ဝန်ထမ်းများအား ကျား၊ မ ရေးရာ၊ GBVI၊ လူ့အခွင့်အရေး၊ အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးနှင့် ဆိုင်သော အရေးကိစ္စများအတွက် ပြီးပြည့်စုံသော သင်တန်းများပေးရန်။
- ▶ WASH ဝန်ထမ်းများထံ သတင်းပို့တိုင်ကြားလာနိုင်သည့် GBV အကြမ်းဖက်ခံသူများအတွက် လုံခြုံစိတ်ချရ၍ လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းပေးသည့် အပြင် သင့်လျော်သည့် ကုသစောင့်ရှောက်မှုများကိုပါ ပေးနိုင်မည့်နေရာအား ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားရန်။ အကြမ်းဖက်ခံရသူများအား ဖေးမကူညီ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးရန် အတွက် လိုအပ်သော အခြေခံကျွမ်းကျင်မှုနှင့် သတင်းအချက်အလက်များကို CCCM ဝန်ထမ်းများအား ပံ့ပိုးပေးထားရန်။
- ▶ ထိခိုက်ခံစားရသော လူထုအတွက် WASH နှင့်ဆက်နွယ်၍ ကျား၊ မ ရေးရာ၊ GBVI၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အမျိုးသမီး အခွင့်အရေး စသည်တို့အတွက် သင်တန်းများနှင့် အသိပညာ မြှင့်တင်မှုများကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ပေးရန်
- ▶ အမျိုးသမီးများ၊ ဆယ်ကျော်သက်များနှင့် ကလေးများအတွက် သက်တောင့်သက်သာ ခိုနားစုဝေးနိုင်သည့် နေရာများအတွက် ရွေးချယ်သော နေရာနှင့် ပုံစံဒီဇိုင်းတို့မှာ ဘေးကင်းလုံခြုံ စိတ်ချရစေရန်အတွက် သင့်လျော်သော အကြံဉာဏ်များပေးရန်

ထို့ပြင် WASH ဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ရေးဆွဲဆောင်ရွက်သူများသည် GBV အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေများကို ထပ်မံ လျှော့ချ သွားနိုင်ရန်အတွက် အခြားသော လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု ကဏ္ဍများနှင့် ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ အခြားကဏ္ဍများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အကြံပြုချက်အချို့အား အောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည် (သက်ဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးမှုတစ်ခုတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက် နေကြသည့် ကဏ္ဍများအလိုက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။)။ ဇယားတွင် မပါရှိသော်လည်း ကျား၊ မ ရေးရာ၊ စိတ်ကျန်းမာရေးနှင့် စိတ်ပိုင်းနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှု (Mental Health and Psychosocial Support - MHPSS)၊ HIV ၊ သက်ရွယ်ကြီးသူနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့အတွက် ဆောင်ရွက်နေသော မိတ်ဖက်များ ရှိသည့်နေရာများတွင် WASH ဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်သူများသည် ၎င်းတို့နှင့်လည်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ GBV နှင့် ဆက်နွယ်သော ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုတာဝန်ဝတ္တရားများအကြောင်း ယေဘုယျသတင်းအချက်အလက်များ ပိုမို ရရှိနိုင်ရန်အတွက် **အပိုင်း (၂) - အဓိက အကြောင်းအရာ နယ်ပယ်များလမ်းညွှန်၏ နောက်ခံအချက်အလက်များ**-တွင် ကြည့်ပါ။

အောင်မြင်ရန် အလားအလာကောင်းသော လုပ်ဆောင်ချက်

၂၀၀၉-၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ကွန်ဂိုဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံ၊ မြောက်ပိုင်းကီယူပြည်နယ်ရှိ အစီအစဉ်တစ်ခုသည် GBV တားဆီး ကာကွယ်ရေး၌ WASH၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု၊ ကျန်းမာရေးကဏ္ဍများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သီးသန့်လုံခြုံသော အိမ်သာများ မရှိခြင်းကြောင့် ရေ၊ မိလ္လာ၊ ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် GBV ကြား ချိတ်ဆက်မှုသည် သိသာထင်ရှားစွာ ပေါ်လွင်လာခဲ့ပါသည်။ အမျိုးသမီးတွင် ရွေးချယ်စရာမရှိသည့်အတွက် အလေးသွားရန် လူမမြင်နိုင်သော နေရာများကို ရှာကြရပါသည်။ များသောအားဖြင့် ညဘက်တွင် ၎င်းတို့ နေအိမ်များနှင့် အတော်အတန်ဝေးသော နေရာများတွင် အလေးသွားရသည့်အတွက် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျူးလွန်တိုက်ခိုက်ခံရနိုင်ခြေမှာ မြင့်မားလာခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် အမျိုးသမီးများသည် ရွာအပြင်ရှိ ချောင်းသို့ ရေခပ်သွားသောအခါတွင်လည်း အဓမ္မပြုကျင့်မှုအပါအဝင် အကြမ်းဖက်မှုများကိုလည်း ရင်ဆိုင်ရပါသည်။

ထိုအစီအစဉ်သည် နယ်ပယ်သုံးခုတွင် အဓိက စူးစိုက်ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ကျန်းမာရေး၊ WASH နှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုတို့ ဖြစ်ပါသည်။ WASH သည် အများပြည်သူနှင့်သက်ဆိုင်သော နေရာများ (ဥပမာ - ကျောင်း၊ ဆေးရုံ၊ ကျန်းမာရေးဌာန၊ ဈေးများ) တွင် အခြေခံ WASH ဝန်ဆောင်အဆောက်အအုံများကို ဆောက်လုပ်ပေးခြင်း၊ ကျန်းမာရေးပညာပေးခြင်းများ နှင့်အတူ အိမ်နှင့် ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးကိုပါ အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း၊ ရေပေးဝေရာနေရာများအား စနစ်တကျ ပုံစံရေးဆွဲခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း (ဥပမာ- လူသွားလမ်းများ ရှင်းခြင်း၊ ရေပေးဝေရာနေရာများအား ပိုမိုဘေးကင်းလုံခြုံစေရန် ခြံစည်းရိုးများ ဆောက်လုပ်ကာရံထားခြင်း၊ ရေထွက်ကောင်းရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စသည်) နှင့် နေအိမ်များမှ သင့်လျော်သည့် အကွာအဝေးနေရာတွင် အိမ်သာများကို ဆောက်လုပ်ခြင်းတို့ကို အဓိကဆောင်ရွက်ပါသည်။

ထို့ပြင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးကော်မတီများကိုလည်း ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ကာ အမျိုးသားများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ ရပ်ရွာလူထုခေါင်းဆောင်၊ ဘုရားကျောင်းအဖွဲ့ဝင်များ၊ ဒေသခံအာဏာပိုင်များ၏ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးနှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့တို့အား ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေပါသည်။ ထိုကော်မတီများ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရပ်ရွာလူထုအတွင်း လိင်မှုဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုနှင့် ယင်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများအကြောင်း သိရှိနားလည်မှုများ မြှင့်တင်ပေးရန်၊ GBV နှင့် HIV ကို ချိတ်ဆက်ပေးရန်၊ မည်သည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုကိုမဆို ရှုတ်ချရန်နှင့် လူများသည် မိမိတို့ကိုယ် မိမိ မည်သို့ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်ကြောင်း အသိပညာများကို မျှဝေပေးရန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် ရေပေးဝေရာ နေရာဌာနများနှင့် လာရောက်ရာ လမ်းများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာပြီး အဓမ္မပြုကျင့်ခံရမှု တိုင်ကြားချက်များအတွက် ပထမဆုံး ဆက်သွယ်ရမည့် နေရာအား ရပ်ရွာထဲတွင် ထားရှိပေးခြင်း၊ ဆေးကုသမှုနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အားပေးပံ့ပိုးမှုများ ရရှိနိုင်အောင် ကူညီပေးခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ပါသည်။

အမျိုးသမီးများသည် လုပ်ငန်းစဉ်အားလုံးတွင် အခြေခံကျသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ပါဝင် ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ ဥပမာ - ရေပေးဝေသော နေရာနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ကော်မတီများတွင် အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ်နှင့် နေအိမ်များရှိ အိမ်သာများအတွက် နေရာရွေးချယ်ခြင်းနှင့် အစီစဉ်ပုံစံရေးဆွဲခြင်းတို့တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ WASH ၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ကျန်းမာရေး အစီအစဉ်များကို ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ကောင်းကျိုးရလဒ်အမျိုးမျိုးကို ရရှိစေကြောင်း တွေ့ရှိရသည့်အတွက် ယခုအခါ ထိုနည်းလမ်းကို အခြားနေရာများတွင်လည်း မိတ္တူပွားယူ သုံးစွဲနေကြပါသည်။

(Adapted from House, S., Cavill, S., Ferron, S., and Sommer, M. 'Violence, Gender and WASH: A practitioner's toolkit – Making water, sanitation and hygiene safer through improved programming and services'. WaterAid/SHARE, <http://r4d.dfid.gov.uk/pdf/outputs/sanitation/Violence_Gender_and_WASH_SHARE_presentation.pdf> မှ မှီငြမ်း ထုတ်နှုတ်ဖော်ပြသည်။)

<p style="text-align: center;"> စခန်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု နှင့် စခန်း စီမံခန့်ခွဲမှု (CCCM) </p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ CCCM လုပ်ဆောင်သူများနှင့် အောက်ပါတို့ကို လက်တွဲလုပ်ဆောင်ပါ - <ul style="list-style-type: none"> • GBV အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသူများ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် လုံခြုံရေး အတွက် ပူပန်နေရမှုများကို အခြေပြုကာ WASH ဝန်ဆောင်ပစ္စည်း အဆောက်အအုံများကို ပုံစံရေးဆွဲ၊ နေရာချကာ ဆောက်လုပ်ပါ။ • GBV သတင်းစကားများကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းထားသော တစ်ကိုယ်ရေ သန့်ရှင်းမှုဖြင့်တင်ရေး လုပ်ငန်းများကို ကူညီပံ့ပိုးပေးပါ (ဥပမာ - ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း၊ အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေအား မည်သည့်နေရာသို့ သတင်းပို့ကာ ကုသစောင့်ရှောက်မှု များကို မည်သို့ ရယူရန်) • ရေအရင်းအမြစ်အသုံးပြုမှုများတွင် ရွှေ့ပြောင်းလာသူများအား လက်ခံထားသော ရပ်ရွာလူထုများကိုပါ ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေရပါမည်။ • မျိုးဆက်ပွားနိုင်သော အသက်အရွယ်ရှိသည့် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများ အတွက် သန့်ရှင်းရေးနှင့် လစဉ်သုံးထောက်ပံ့ပစ္စည်းများကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဖြန့်ဝေပေးနိုင်ရန် ကူညီပါ။ အမျိုးသမီးနှင့် မိန်းကလေးများ၏ အခွင့်အရေးများ ဖွင့်ဟပြောလာသော လိုအပ်ချက်များနှင့်အညီ လစဉ်သုံးပစ္စည်းများအား လျှော်ဖွပ်ရန် သို့မဟုတ် စွန့်ပစ်ရန် စနစ်များအား အစီအစဉ်ရေးဆွဲပေးပါ။ • လုံခြုံရေး၊ လက်လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်ရေးနှင့် GBV အဖြစ်အပျက်များအတွက် WASH နေရာများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာပါ။
<p style="text-align: center;"> ကလေးသူငယ် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု </p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ကလေးသူငယ်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး လုပ်ဆောင်သူများနှင့် လက်တွဲကာ အောက်ပါတို့ကို ဆောင်ရွက်ပါ။ <ul style="list-style-type: none"> • ကလေးပျော်နေရာများအတွင်းနှင့် အနီးအနား၊ လူထုစုဝေး အပန်းဖြေရာနေရာများနှင့် အခြားသော ကလေးသူငယ် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဌာန များတွင် ဘေးကင်းလုံခြုံသော WASH ဝန်ဆောင်အဆောက်အအုံများကို ပုံစံရေးဆွဲဆောက်လုပ်ပါ။ • ရေခပ်ယူရရှိနိုင်သော နေရာများနှင့် အိမ်သာများသို့ သွားရာ လမ်းကြောင်းများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာကာ ကလေးများအတွက် အန္တရာယ်ကျရောက်လာနိုင်သည့် နေရာများကို အလေးပေးစောင့်ကြည့်ပါ။
<p style="text-align: center;"> ပညာရေး </p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ပညာရေးကဏ္ဍနှင့် လက်တွဲကာ သင်ကြားရေးဌာနများတွင် GBV အန္တရာယ်ကို လျော့ချရန်အတွက် ကျား/မခွဲခြားထားသော၊ ဘေးကင်းလုံခြုံသော၊ လက်လှမ်းမီအသုံး ပြုနိုင်သော WASH ဝန်ဆောင်အဆောက်အအုံများကို ပုံစံရေးဆွဲဆောက်လုပ်ပါ။ ▶ GBV သတင်းစကားများကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းထားသော တစ်ကိုယ်ရေ သန့်ရှင်းရေးဖြင့်တင်ရေးအစီအစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ပါ (ဥပမာ - ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း၊ အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေအား မည်သည့်နေရာသို့ သတင်းပို့ကာ ကုသစောင့်ရှောက်မှုများကို မည်သို့ ရယူရန်)။
<p style="text-align: center;"> စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေး </p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ချက်ပြုတ်ရန်၊ စိုက်ပျိုးရန်နှင့် မွေးမြူရေးများအတွက် ရေကို လက်လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်အောင် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ဆောင်သူများနှင့် လက်တွဲကာ စောင့်ကြည့်လေ့လာပါ။

<p>ကျန်းမာရေး</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ကျန်းမာရေးလုပ်ဆောင်သူများနှင့် လက်တွဲကာ အောက်ပါတို့ကို ဆောင်ရွက်ပါ - <ul style="list-style-type: none"> • အကြမ်းဖက်ခံရသူများအတွက် ဘေးကင်းလုံခြုံပြီး လက်လှမ်းမီသော ကျန်းမာရေးဌာနနှင့် ဆေးရုံများတွင် ကျားမသီးသန့်ခွဲခြားပေးထားသော WASH အဆောက်အဦများအား ပုံစံရေးဆွဲ ဆောက်လုပ်ပါ။ • သင့်လျော်သည့်နေရာများတွင် သိက္ခာနှင့် လုံခြုံမှုအတွက်လိုအပ်သော အဝတ်အထည် နှင့် ပစ္စည်းပုံးများ ဖြန့်ဝေပါ။
<p>အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ အောက်ပါတို့တွင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုလုပ်ဆောင်သူများကို ကူညီပံ့ပိုးပေးပါ။ <ul style="list-style-type: none"> • ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး၊ ရေနုတ်မြောင်းများ ရှင်းလင်းခြင်း၊ ရေနှင့် သန့်ရှင်းရေး စနစ်များအား ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း များတွင် GBV အန္တရာယ် ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသူများအတွက် အလုပ်ပေးကာ လုပ်ခ ရစေခြင်း အစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း • WASH အစီအစဉ်များနှင့် ဆက်နွှယ်သော လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှု သင်တန်းများအား GBV အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသူများကို ဦးတည် ကျင်းပပေးခြင်း (အသက် အရွယ်၊ ကျားမနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအရ သင့်တော်သော နေရာများတွင်)၊ အထူးသဖြင့် ၎င်းတို့အား ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှု လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် နည်းပညာနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုနေရာများတွင် ပါဝင်နိုင်စေရန် ဖြစ်သည်။ • တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းမှုနှင့် အမျိုးသမီးသုံး သန့်ရှင်းရေးပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ရန်အတွက် ဈေးကွက်လေ့လာမှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်း
<p>အာဟာရ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ အာဟာရ လုပ်ဆောင်သူများနှင့် လက်တွဲကာ အောက်ပါတို့ကို ဆောင်ရွက်ပါ - <ul style="list-style-type: none"> • သင့်တော်သည့် နေရာများတွင် တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းမှုမြှင့်တင်ရေးနှင့် GBV သတင်းစကားဖြန့်ဝေမှုများ (ဥပမာ - ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း၊ အန္တရာယ် ဖြစ်နိုင်ခြေအား မည်သည့်နေရာသို့ သတင်းပို့ကာ ကုသစောင့်ရှောက်မှုများကို မည်သို့ ရယူရန်) အား နို့စို့အရွယ်နှင့် ကလေး အာဟာရကျွေးမွေးရေး အစီအစဉ်များတွင် ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်းပါ။ • အာဟာရကျွေးမွေးရေးဌာနများတွင် ရေခပ်ယူနိုင်သည့်နေရာများနှင့် ကျား/မ ခွဲခြားထားသော အိမ်သာများကို ပုံစံရေးဆွဲဆောက်လုပ်ပါ။
<p>ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ WASH ဝန်ဆောင်အဆောက်အဦများအတွင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လုံခြုံရေး ကိစ္စရပ်များကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရာတွင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး လုပ်ဆောင်သူများနှင့် ညှိနှိုင်းလုပ်ဆောင်ပါ။ (အထူးသဖြင့် ဒီဇိုင်းပုံစံနှင့် သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များ) ▶ WASH ဝန်ဆောင်အဆောက်အဦများသို့ အသွားအပြန်လမ်းခရီးများတွင် အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသော အခြားအုပ်စုများ၏ ဘေးကင်းလုံခြုံရေးအတွက် ဒေသခံ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ဆောင်ရွက်သူများအား မိတ်ဖက်များအဖြစ် ချိတ်ဆက်ထားပါ။

ရေ ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကပ်သော ဝန်းကျင်ရေး (WASH)	နေထိုင်စရာ၊ အခြေချနေထိုင်ရာနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး (SS&R)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ အောက်ပါတို့အတွက် SS&R လုပ်ဆောင်သူများနှင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်ပါ။ • WASH ဝန်ဆောင်အဆောက်အဦများအား နေထိုင်ရာနေရာများအားလုံးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံသော အကွာအဝေးများတွင် ထားရှိရန် အစီအစဉ်ရေးဆွဲပါ။ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ၊ မသန်စွမ်းသူများနှင့် အခြားအန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသော အုပ်စုများ နေထိုင်ရာ နေရာများအတွက်ဖြစ်ပါသည်။ ▶ Dignity kits များကို သင့်တော်သလို ဖြန့်ဝေပေးပါ။
---	---	--

စီမံချက်စက်ဝန်းတစ်လျှောက် စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်းအတွက် GBV နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အဓိက ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အချက်များ

အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော အညွှန်းကိန်းများမှာ ဤအကြောင်းအရာနယ်ပယ်တွင်ပါရှိသည့် ထောက်ခံအကြံပြုချက်များပေါ်တွင် အခြေခံထားခြင်းဖြစ်ပြီး စုံလင်ပြည့်စုံခြင်း မရှိသေးပါ။ ဤအညွှန်းကိန်းများကို စီမံကိန်း သက်တမ်းတစ်လျှောက် ဆောင်ရွက်ခဲ့သောလုပ်ငန်းများ၏ တိုးတက်မှုနှင့် ရလဒ်များကို တိုင်းတာရန် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ နောက်ဆုံးရည်ရွယ်သည်မှာ ထိရောက်မှုရှိသော စီမံကိန်းဖြစ်စေရန်နှင့် ထိခိုက်ခံစားရသော လူထုအတွက် တာဝန်ခံယူမှုကို တိုးတက်စေရန် ဖြစ်သည်။ 'အညွှန်းကိန်းများ၏ အဓိပ္ပါယ်သတ်မှတ်ချက်' သည် အညွှန်းကိန်းကို တိုင်းတာရန် လိုအပ်သောအချက်အလက်များကို ဖော်ပြသည်။ 'ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် အချက်အလက်ရင်းမြစ်' သည် ကဏ္ဍ သို့မဟုတ် အေဂျင်စီအနေနှင့် လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူနိုင်ရန် လက်ရှိ ရှိနေသော ရင်းမြစ်များကို အကြံပြု ပေးပါသည်။ 'ပန်းတိုင် သတ်မှတ်ချက်' မှာ အောင်မြင်မှုရအောင် အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် သတ်မှတ်ပေးထားသောအဆင့် ဖြစ်ပါသည်။ 'အခြေခံအညွှန်းကိန်းများ' မှာ စီမံကိန်း၏ အစောဆုံးအချိန်များတွင် ကောက်ယူပြီး နောက်ထပ်တိုင်းတာမှုများအတွက် ရည်ညွှန်းအမှတ်အဖြစ် သုံးရန်ဖြစ်သည်။ 'လုပ်ငန်းရလဒ်' (Output) မှာ လုပ်ငန်းတစ်ခုမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် မြင်သာသည့် လတ်တလော ရလဒ်ဖြစ်သည်။ 'စီမံကိန်းရလဒ်' (Outcome) မှာ လူမှုရေး၊ အမှုအကျင့်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေ တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများကို တိုင်းတာပါသည်။ လုပ်ငန်းပန်းတိုင်ကို လုပ်ငန်းတစ်ခု မဆောင်ရွက်မီ သတ်မှတ်သင့်ပြီး စီမံချက်အား ဆောင်ရွက်စဉ်တစ်လျှောက် စီမံချက်၏ အချိန်အတိုင်းအတာ၊ ရရှိနိုင်သော ရင်းမြစ်များနှင့် နောက်ခံအခြေအနေတို့အပေါ် အခြေခံ၍ လက်ရှိအနေအထားနှင့် သင့်လျော်စေရန် ညှိနှိုင်းပြင်ဆင်နိုင်ပါသည်။

ဤအကြောင်းအရာနယ်ပယ်ကို ကိုယ်စားပြုသည့် သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍများမှ အညွှန်းကိန်းများကို ကောက်ယူသင့်ပြီး အစီရင်ခံစာပို့သင့်သည်။ အညွှန်းကိန်းအချို့အား ထိုကဏ္ဍ၏ ကိုယ်ပိုင်လမ်းညွှန်ချက်နှင့် ရင်းမြစ်များမှ ရရှိနိုင်သည်။ (ဇယား၏ အောက်ခြေတွင်ကြည့်ပါ။) စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်းအတွက် ပိုမိုသိရှိလိုပါက အပိုင်း(၂) - အဓိက အကြောင်းအရာ နယ်ပယ်အလိုက်လမ်းညွှန်၏- နောက်ခံအချက်အလက်များ- တွင်ကြည့်ပါ။

အညွှန်းကိန်းများကို ဖြစ်နိုင်သည့်အတိုင်းအတာအထိ အသက်အရွယ်၊ ကျားမ၊ မသန်စွမ်းမှု နှင့် အခြား ထိခိုက်လွယ်မှု အချက်များအရ ခွဲခြားဖော်ပြသင့်သည်။ အန္တရာယ်ကျရောက်လွယ်သော အုပ်စုများ၏ ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပိုမိုသိရှိလိုပါက အပိုင်း (၁) - မိတ်ဆက် တွင်ကြည့်ပါ။

စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်းအတွက် အညွှန်းကိန်းများ				စီမံကိန်းအဆင့်		
အညွှန်းကိန်းများ	အညွှန်းကိန်း အဓိပ္ပါယ် သတ်မှတ်ချက်	အချက်အလက် ရရှိနိုင်သော ရင်းမြစ်	ပုံနှိပ်	အခြေခံ	လုပ်ငန်းရလဒ်	စီမံကိန်း ရလဒ်
ဆန်းစစ်ခြင်း၊ စိတ်ဖြာလေ့လာခြင်း နှင့် အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း						
WASH အကဲဖြတ် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုများတွင် GBV မေးခွန်းများကို ထည့်သွင်းခြင်း ²	GBV လမ်းညွှန်များမှ GBV နှင့်ဆက်သွယ်သော မေးခွန်းများ* ပါဝင်သည့် WASH ဆန်းစစ်လေ့လာမှု အရေအတွက် x ၁၀၀ WASH ဆန်းစစ်မှုအရေအတွက် * ဆန်းစစ်လေ့လာမှု၏ မေးခွန်းများတွင် ဆီလျော်သလို ပြုပြင်ထည့်သွင်းနိုင်သည့် လေ့လာရမည့် GBV နယ်ပယ်များအား စာမျက်နှာ (၁)တွင် ကြည့်ပါ။	ဆန်းစစ်မှု အစီရင်ခံစာ များနှင့် လုပ်ငန်း အထောက်အကူများ (အေဂျင်စီအဆင့် သို့မဟုတ် ကဏ္ဍအဆင့်)	၁၀၀%	✓	✓	
ဆန်းစစ်လေ့လာမှုတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု	ဆန်းစစ်လေ့လာမှုတွင် ပါဝင်ဖြေဆိုသည့် အမျိုးသမီး အရေအတွက် x ၁၀၀ လေ့လာမှုတွင် ပါဝင်ဖြေဆိုသူ အရေအတွက် နှင့် ဆန်းစစ်မှုအဖွဲ့၏ အမျိုးသမီးအဖွဲ့ဝင် အရေအတွက် x ၁၀၀ လေ့လာမှု အဖွဲ့ဝင် အရေအတွက်	ဆန်းစစ်မှု အစီရင်ခံစာများ (အေဂျင်စီ သို့မဟုတ် ကဏ္ဍအဆင့်)	၅၀%	✓	✓	
WASH အဆောက်အဦများ အတွင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ GBV အန္တရာယ် ဖြစ်စေနိုင်သော အချက်များအား ဘေးဒဏ်ခံလူထုနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှု ² ကျား၊ အသက်အရွယ် အလိုက် ခွဲခြားကာ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှု	WASH အဆောက်အဦများအတွင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ GBV အန္တရာယ် ဖြစ်စေနိုင်သော အချက်များအား ထိခိုက်ခံစားရသော လူထုနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးသည့် နည်းဖြင့် ဆန်းစစ်လေ့လာအကဲဖြတ်ရန် သတ်မှတ်ထားသော WASH အဆောက်အဦနေရာ အရေအတွက် x ၁၀၀ WASH အဆောက်အဦနေရာ အရေအတွက်	အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများ၊ ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးပွဲများ (FGD)၊ သတင်း အချက်အလက် ပေးနိုင်သူနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ (KII) ၊	၁၀၀%	✓	✓	

² အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံ အမြဲတမ်းကော်မတီ - ၂၀၁၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ ၃၀၊ နိုင်ငံအဆင့်တွင် အစုအဖွဲ့ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု အတွက် ရည်ညွှန်းရန် မော်ဂျူး IASC ၏ ပြောင်းလဲမှု အစီအစဉ် ရည်ညွှန်း စာရွက်စာတမ်း <<https://interagencystandingcommittee.org/system/files/legacyfiles/%20Reference%20module%20for%20Cluster%20Coordination.pdf>>

စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်းအတွက် အညွှန်းကိန်းများ				စီမံကိန်းအဆင့်		
အညွှန်းကိန်းများ	အညွှန်းကိန်း အဓိပ္ပါယ် သတ်မှတ်ချက်	အချက်အလက် ရရှိနိုင်သော ရင်းမြစ်	ဖွဲ့စည်းပုံ	အခြေခံ	လုပ်ငန်းရလဒ်	စီမံကိန်း ရလဒ်
WASH အဆောက်အဦများ နေရာချခြင်းနှင့် ဒီဇိုင်းပုံစံရေးဆွဲခြင်း မပြုမီ အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု ³	<p>အရေအတွက်ဆိုင်ရာ - WASH အဆောက်အဦများ နေရာချခြင်းနှင့် ဒီဇိုင်းပုံစံရေးဆွဲခြင်း မပြုမီ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခံရသော ထိခိုက်ခံစား ရသော လူထုထဲမှ အမျိုးသမီး $\frac{\text{အရေအတွက်} \times ၁၀၀}{\text{WASH အဆောက်အဦများ နေရာချခြင်းနှင့် ဒီဇိုင်းပုံစံရေးဆွဲခြင်း မပြုမီ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခံရသော ထိခိုက်ခံစား ရသော လူထုအရေအတွက်}}$</p> <p>အရည်အသွေးဆိုင်ရာ - WASH အဆောက်အဦများ နေရာချခြင်း နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများသည် ၎င်းတို့၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက် နိုင်မှုအတိုင်းအတာအား မည်သို့ ထင်မြင် ပါသနည်း။ မည်သည့် တို့က ပုံစံရေးဆွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများ ပါဝင်မှုကို တိုးတက်စေသနည်း။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုအတွက် အဟန့်အတားများမှာ အဘယ်နည်း။</p>	အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများ၊ FGD၊ KII	ကွင်းဆင်း သည့်အခါ ဆုံး ဖြတ် ရန်		✓	
GBV ခံစားခဲ့ရသူများကို ညွှန်းပို့ရန် လမ်းကြောင်းကို ဝန်ထမ်းများ၏ သိရှိမှု	<p>GBV အကြမ်းဖက်ခံရသူများအတွက် လွှဲပြောင်းညွှန်းပို့မှုလမ်းကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မေးမြန်းရာတွင် မှန်ကန်စွာ ချက်ချင်း ပြန်လည် ဖြေဆိုနိုင်သော WASH ဝန်ထမ်း အရေအတွက် $\frac{\text{စစ်တမ်း ကောက်ယူပြီးသော WASH ဝန်ထမ်း အရေအတွက်}}{\text{စစ်တမ်း ကောက်ယူပြီးသော WASH ဝန်ထမ်း အရေအတွက်}}$</p>	စစ်တမ်း	၁၀၀%	✓		✓

³ ကုလသမဂ္ဂလူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းရေးရုံး (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs) လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအညွှန်းကိန်းများ မှတ်တမ်းဌာန (Humanitarian Indicators Registry) <www.humanitarianresponse.info/applications/ir/indicators>

စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်းအတွက် အညွှန်းကိန်းများ				စီမံကိန်းအဆင့်		
အညွှန်းကိန်းများ	အညွှန်းကိန်း အဓိပ္ပါယ် သတ်မှတ်ချက်	အချက်အလက် ရရှိနိုင်သော ရင်းမြစ်	ပုံနှိပ်	အခြေခံ	လုပ်ငန်းရလဒ်	စီမံကိန်း ရလဒ်
အရင်းအမြစ်များအား ရှာဖွေစုဆောင်းခြင်း						
WASH ရန်ပုံငွေအဆိုပြု လွှာများ သို့မဟုတ် နည်းဗျူဟာများတွင် GBV အန္တရာယ်လျော့ချရေးအား ထည့်သွင်းခြင်း	$\frac{\text{GBV လမ်းညွှန်များမှ GBV အန္တရာယ် လျော့ချရေး ရည်ရွယ်ချက်၊ လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် အညွှန်းကိန်း အနည်းဆုံးတစ်ခု ထည့်သွင်းထားသော WASH ရန်ပုံငွေ အဆိုပြုလွှာ သို့မဟုတ် နည်းဗျူဟာ အရေအတွက်} \times ၁၀၀}{\text{WASH ရန်ပုံငွေအဆိုပြုလွှာ သို့မဟုတ် နည်းဗျူဟာ အရေအတွက်}}$	အဆိုပြုလွှာများ ပြန်လည်ဆန်းစစ်ခြင်း (အေဂျင်စီ အဆင့် သို့မဟုတ် ကဏ္ဍအဆင့်)	၁၀၀%	✓	✓	
အဆင်သင့် အသုံးပြုနိုင် ရန် ကြိုတင်သိုမှီး ထားရှိ သော GBV အန္တရာယ် လျော့ပါးရေး ထောက်ပံ့ ပစ္စည်းများ ရရှိနိုင်မှု	$\frac{\text{သိုလှောင်ထားရမည့် အနိမ့်ဆုံးအဆင့်များ ထက် နည်းပါးနေသော GBV အန္တရာယ် လျော့ပါးရေး ထောက်ပံ့ပစ္စည်း အရေအတွက်} \times ၁၀၀}{\text{GBV အန္တရာယ်လျော့ပါးရေး ထောက်ပံ့ပစ္စည်း အရေအတွက်}}$	အစီအစဉ် ရေးဆွဲမှု နှင့် ဝယ်ယူမှု မှတ်တမ်းများ၊ ခန့်မှန်းမှု မှတ်တမ်းများ	၀%	✓	✓	
WASH ဝန်ထမ်းများအား GBV လမ်းညွှန်များကို လေ့ကျင့်သင်တန်း ပေးခြင်း	$\frac{\text{GBV လမ်းညွှန် သင်တန်းတွင် တက် ရောက်ခဲ့သော WASH ဝန်ထမ်းအရေ အတွက်} \times ၁၀၀}{\text{WASH ဝန်ထမ်းအရေအတွက်}}$	သင်တန်းတက် ရောက်သူများ စာရင်း၊ အစည်းအဝေး မှတ်တမ်း၊ စစ်တမ်း (အေဂျင်စီ အဆင့် သို့မဟုတ် ကဏ္ဍအဆင့်)	၁၀၀%	✓	✓	

စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်းအတွက် အညွှန်းကိန်းများ				စီမံကိန်းအဆင့်		
အညွှန်းကိန်းများ	အညွှန်းကိန်း အဓိပ္ပါယ် သတ်မှတ်ချက်	အချက်အလက် ရရှိနိုင်သော ရင်းမြစ်	ပန်းတိုင်	အခြေခံ	လုပ်ငန်းရလဒ်	စီမံကိန်း ရလဒ်
လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း						
▶ စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်း						
လူထုအခြေပြု WASH ကော်မတီများတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှု	<p>အရေအတွက်ဆိုင်ရာ - လူထုအခြေပြု WASH ကော်မတီများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသော ထိခိုက်ခံစား ရသော လူထုထဲမှ အမျိုးသမီးအရေအတွက် x ၁၀၀</p> <hr/> <p>လူထုအခြေပြု WASH ကော်မတီ များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသော ထိခိုက်ခံစားရ သော လူထုအရေအတွက်</p> <p>အရည်အသွေးဆိုင်ရာ - အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများသည် လူထုအခြေပြု WASH ကော်မတီများတွင် ၎င်းတို့၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှု အတိုင်းအတာအား မည်သို့ ထင်မြင် ပါသနည်း။ အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေး များ၏လူထုအခြေပြု WASH ကော်မတီ များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုအား မည်သည်တို့က တိုးတက်စေသနည်း။ အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုအတွက် အဟန့်အတားများမှာ အဘယ်နည်း။</p>	စခန်းနေရာ စီမံခန့်ခွဲမှု အစီရင်ခံစာ၊ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်မှု ခြေရာခံယေး (DTM), FGD, KII	၅၀%	✓		✓
WASH အစီအစဉ်များမှ အမျိုးသမီးဝန်ထမ်းများ	<p>WASH အစီအစဉ်များမှ အမျိုးသမီး ဝန်ထမ်းများ အရေအတွက် x ၁၀၀</p> <hr/> <p>WASH အစီအစဉ်များမှ ဝန်ထမ်းများ အရေအတွက်</p>	အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများ	၅၀%	✓	✓	

စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်းအတွက် အညွှန်းကိန်းများ				စီမံကိန်းအဆင့်		
အညွှန်းကိန်းများ	အညွှန်းကိန်း အဓိပ္ပါယ် သတ်မှတ်ချက်	အချက်အလက် ရရှိနိုင်သော ရင်းမြစ်	ပုံနှိပ်	အခြေခံ	လုပ်ငန်းရလဒ်	စီမံကိန်း ရလဒ်
<p>WASH ဝန်ဆောင် အဆောက်အအုံများ အတွင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ GBV အန္တရာယ် ဖြစ်စေနိုင်သော အချက်များ</p> <p>ဝန်ဆောင် အဆောက်အအုံများ ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအား ရေပေးဝေသည့် နေရာ၊ ရေချိုးခန်း/အိမ်သာ၊ အချိန်၊ တည်နေရာ အလိုက် ခွဲခြားပါ။</p>	<p>အရေအတွက်ဆိုင်ရာ - WASH ဝန်ဆောင်အဆောက်အအုံများ အား လက်လှမ်းမီ အသုံးပြုနိုင်မှု အကြောင်း မေးမြန်းသောအခါ GBV အန္တရာယ်ကြုံတွေ့ ရမည့် အရေးကို ပူပန်စွာ ပြောဆိုသော ထိခိုက်ခံစားရသော လူထု အရေအတွက် x ၁၀၀</p> <hr/> <p>WASH ဝန်ဆောင်အဆောက်အအုံများအား လက်လှမ်းမီ အသုံးပြုနိုင်မှု အကြောင်း မေးမြန်းခဲ့သည့် ထိခိုက်ခံစားရသော ပြည်သူလူထုအရေအတွက်</p> <p>အရည်အသွေးဆိုင်ရာ - WASH ဝန်ဆောင်အဆောက်အအုံများ အား လက်လှမ်းမီအသုံးပြုရာတွင် ထိခိုက်ခံစားရသောလူထုသည် GBV အန္တရာယ်မှ ကင်းဝေးကာ လုံခြုံသည်ဟု ခံစား ရပါသလား။ ထိခိုက်ခံစားရသော လူထုသည် WASH ဝန်ဆောင်အဆောက်အအုံများ အတွင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ မည်သို့သော ဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာ အရေးကိစ္စများကို ထုတ်ဖော်ပြောပြကြပါသနည်း။</p>	<p>စစ်တမ်း ကောက်ယူခြင်း၊ FGD၊ KII ၊ လူထုပါဝင် ဆောင်ရွက်သော လေ့လာမှု</p>	၀%			
<p>နေထိုင်ရာနေရာများမှ မီတာ ၅၀၀ အတွင်း ရေရယူနိုင်သော နေရာအား လက်လှမ်းမီမှု</p>	<p>နေရယူနိုင်သော နေရာများနှင့် မီတာ ၅၀၀ အကွာအဝေးအတွင်း နေထိုင်သော ထိခိုက်ခံစားရသော လူထုအရေအတွက် x ၁၀၀</p> <hr/> <p>ထိခိုက်ခံစားရသော လူထုအရေအတွက်</p>	<p>တိုက်ရိုက် ကြည့်ရှု လေ့လာခြင်း</p>	ကွင်းဆင်း သည့်အခါ ဆုံးဖြတ်ရန်	✓	✓	
<p>ဘေးဒဏ်ခံရသော ဒေသတွင် သော့ ပိတ်ထားနိုင် သော ကျား/မ သီးသန့်ခွဲခြား ထားသည့် WASH ဝန်ဆောင် အဆောက်အအုံများ တည်ရှိနေမှု^၁</p>	<p>သတ်မှတ်ထားသော ဘေးဒဏ်ခံဒေသများ တွင် သော့ပိတ်နိုင်သော ကျား/မသီးသန့် ခွဲခြားထား သည့် (မျှဝေသုံးစွဲရပါက) WASH ဝန်ဆောင်အဆောက်အအုံများ အရေ အတွက် x ၁၀၀</p> <hr/> <p>သတ်မှတ်ထားသော ထိခိုက်ခံစားရသော ဒေသများ အရေအတွက်</p>	<p>DTM ၊ လိုအပ်ချက်များ လေ့လာအကဲဖြတ်မှု၊ ဘေးကင်းလုံခြုံမှု အခြေအနေ စစ်ဆေးခြင်း</p>	၁၀၀%	✓	✓	

^၁Sphere စီမံချက်၊ ၂၀၁၁ Sphere Handbook: Humanitarian charter and minimum standards in humanitarian response, <www.spherehandbook.org>.

စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်းအတွက် အညွှန်းကိန်းများ **စီမံကိန်းအဆင့်**

အညွှန်းကိန်းများ	အညွှန်းကိန်း အဓိပ္ပါယ် သတ်မှတ်ချက်	အချက်အလက် ရရှိသော ရင်းမြစ်	ယူနစ်	စီမံကိန်းအဆင့်		
				အခြေခံ	လုပ်ငန်းရလဒ်	စီမံကိန်း ရလဒ်
WASH အဆောက်အဦး များတွင် မီးအလင်းရောင် ရရှိနိုင်မှု	မီးအလင်းရောင် ရရှိသည့် WASH အဆောက်အဦးများ အရေအတွက် x ၁၀၀ <hr/> WASH အဆောက်အဦးများ အရေအတွက်	တိုက်ရိုက် ကြည့်ရှုလေ့လာခြင်း၊ ဘေးကင်းလုံခြုံမှု အခြေအနေ စစ်ဆေးခြင်း	ကွင်းဆင်း သည့်အခါ ဆုံးဖြတ်ရန်	✓	✓	
မျိုးဆက်ပွားနိုင်သော အသက်အရွယ်ရှိသည့် အမျိုးသမီးများအတွက် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ကိုက်ညီသော လစဉ်သုံးပစ္စည်းများ ဖြန့်ဝေမှု	သတ်မှတ်ထားသော အချိန်တစ်ခုအတွင်း ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ကိုက်ညီသော လစဉ်သုံး ပစ္စည်းများကို လက်ခံရရှိသည့် အမျိုးသမီး အရေအတွက် x ၁၀၀ <hr/> သတ်မှတ်ထားသော အချိန်တစ်ခုအတွင်း မျိုးဆက်ပွားနိုင်သော အသက်အရွယ် ရှိသည့် အမျိုးသမီးအရေအတွက်	စစ်တမ်း၊ FGD	ကွင်းဆင်း သည့်အခါ ဆုံးဖြတ်ရန်	✓	✓	
► မူဝါဒများ						
WASH မူဝါဒများ၊ လမ်းညွှန်များနှင့် စံနှုန်းများတွင် GBV တားဆီးကာကွယ်ရေးနှင့် လျော့ချရေး နည်းပျူဟာများ ပါဝင်စေခြင်း	GBV လမ်းညွှန်များမှ GBV ကာကွယ်ရေး နှင့် လျော့ပါးရေး နည်းပျူဟာများ ပါဝင် သော WASH မူဝါဒများ၊ လမ်းညွှန်များ သို့မဟုတ် စံနှုန်းများ အရေအတွက် x ၁၀၀ <hr/> WASH မူဝါဒများ၊ လမ်းညွှန်များ သို့မဟုတ် စံနှုန်းများ အရေအတွက်	စာအုပ်၊ စာပေ၊ မှတ်တမ်းများအား ပြန်လည်ဆန်းစစ် လေ့လာခြင်း (အေဂျင်စီအဆင့်၊ နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ကမ္ဘာလုံး ဆိုင်ရာအဆင့်)	ကွင်းဆင်း သည့်အခါ ဆုံးဖြတ်ရန်	✓		✓
ဆက်သွယ်ပြောဆိုမှုများနှင့် သတင်းအချက်အလက် မျှဝေမှုများ						
GBV အစီရင်ခံစာများအား မျှဝေပေးရာတွင် လျှို့ဝှက်ချက် ထိန်းသိမ်းရန် စံနှုန်းများကို ဝန်ထမ်းများ၏ သိရှိမှု	မေးမြန်းရာတွင် GBV အမှုကိစ္စများဆိုင်ရာ သတင်း အချက်အလက်များ မျှဝေမှုတွင် အကြမ်းဖက်ခံရသူ မည်သူမည်ဝါ ဆိုသည် ကို သိရှိသွားနိုင်သော အချက်အလက် များအား မဖော်ပြသင့်ကြောင်း မှန်ကန်စွာ ချက်ချင်းဖြေဆိုနိုင်သော ဝန်ထမ်းများ အရေအတွက် x ၁၀၀ <hr/> စစ်တမ်းတွင် ပါဝင်သော ဝန်ထမ်းအရေ အတွက်	စစ်တမ်း ကောက်ယူခြင်း (အေဂျင်စီ သို့မဟုတ် အစီအစဉ် အဆင့်)	၁၀၀%	✓		

စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်းအတွက် အညွှန်းကိန်းများ				စီမံကိန်းအဆင့်		
အညွှန်းကိန်းများ	အညွှန်းကိန်း အဓိပ္ပါယ် သတ်မှတ်ချက်	အချက်အလက် ရရှိနိုင်သော ရင်းမြစ်	ငှားတိုင်း ဝန်းတိုင်း	အခြေခံ	လုပ်ငန်းရလဒ်	စီမံကိန်း ရလဒ်
GBV ညွှန်းပို့စနစ်အကြောင်း အချက်အလက်များကို WASH ဆိုင်ရာ ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်း များတွင် ပါဝင်စေခြင်း	GBV အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေများကို မည်သည့်နေရာသို့ သတင်းပို့နိုင်မည်၊ အကြမ်းဖက်ခံရသူများအတွက် ကုသစောင့်ရှောက်မှုများကို မည်သည့်နေရာတွင် လက်လှမ်းမီ ရရှိနိုင်မည်ဟုသည့် သတင်းအချက်အလက်များပါဝင်သော လူထုကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်သည့် WASH လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အရေအတွက် x ၁၀၀ / လူထုကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်သည့် WASH လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အရေအတွက်	စာအုပ်၊ စာပေ၊ မှတ်တမ်းများအား ပြန်လည်ဆန်းစစ် လေ့လာခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်ပေးနိုင်သူနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်း (KII), စစ်တမ်း (အေဂျင်စီ အဆင့် နှင့် ကဏ္ဍအဆင့်)	ကွင်းဆင်း သည့်အခါ ဆုံးဖြတ်ရန်	✓	✓	
▶ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း						
GBV အန္တရာယ်လျော့ချရေး လုပ်ငန်းများအား အခြားကဏ္ဍများနှင့် ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းကာ ဆောင်ရွက်ခြင်း	GBV အန္တရာယ်လျော့ချရေး လုပ်ငန်းများ* အတွက် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခဲ့သော WASH မဟုတ်သည့် ကဏ္ဍ အရေအတွက် x ၁၀၀ / သက်ဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာစွာ တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်တစ်ခုတွင် ပါဝင်သော WASH မဟုတ်သည့် ကဏ္ဍအရေအတွက် * ကဏ္ဍများ စာရင်းနှင့် GBV အန္တရာယ် လျော့ချရေး လုပ်ငန်းများအကြောင်းကို စာမျက်နှာ (၁) တွင် ကြည့်ပါ။	KII၊ အစည်းအဝေး မှတ်တမ်းများ (အေဂျင်စီ သို့မဟုတ် ကဏ္ဍ အဆင့်မှ)	ကွင်းဆင်း သည့်အခါ ဆုံးဖြတ်ရန်	✓	✓	

အရင်းအမြစ်များ

အဓိက အရင်းအမြစ်များ

- ▶ For a checklist for ensuring gender-equitable programming in the WASH sector, see **Inter-Agency Standing Committee (IASC). 2006.** Gender Handbook in Humanitarian Action, <https://interagencystandingcommittee.org/system/files/legacy_files/IASC%20Gender%20Handbook%20%28Feb%202007%29.pdf>
- ▶ **House, S., Cavill, S., Ferron, S., and Sommer, M. 2014.** 'Violence, Gender and WASH: A practitioner's toolkit – Making water, sanitation and hygiene safer through improved programming and services'. WaterAid/SHARE, <http://r4d.dfid.gov.uk/pdf/outputs/sanitation/Violence_Gender_and_WASH_SHARE_presentation.pdf>
- ▶ **Global WASH Cluster. 2009.** WASH Accountability Resources: Ask, listen, communicate. New York: Global WASH Cluster, <www.hapinternational.org/pool/files/wash-accountability-handbook.pdf>
- ▶ **Handicap International. 2008.** Disability Checklist for Emergency Response, <www.handicap-international.de/fileadmin/redaktion/pdf/disability_checklist_booklet_01.pdf>.
- ▶ **Oxfam. 2010.** Ideas That Work: Preventing violence against women through water and sanitation interventions in early emergency response, <<http://policy-practice.oxfam.org.uk/publications/Ideas-That-Work-A-gender-WASH-and-emergencies-toolkit-334900>>
- ▶ **Sphere Project. 2011.** Sphere Handbook: Humanitarian charter and minimum standards in humanitarian response, <www.spherehandbook.org>
- ▶ **UN-Water. 2006.** 'Gender, Water and Sanitation: A policy brief'. Developed by the Inter-Agency Task Force on Gender and Water (GWTF), <www.unwater.org/downloads/unwpolbrief230606.pdf> House, S., Cavill, S., Ferron, S., and Sommer, M. 2014. 'Violence, Gender and WASH: A practitioner's toolkit – Making water, sanitation and hygiene safer through improved programming and services'. WaterAid/SHARE, <http://r4d.dfid.gov.uk/pdf/outputs/sanitation/Violence_Gender_and_WASH_SHARE_presentation.pdf>

ထပ်ဆောင်း အရင်းအမြစ်များ

- ▶ **Global WASH Cluster.** The Global WASH Cluster provides an open and formal platform for humanitarian WASH actors to work together to address key weaknesses in the WASH sector as a whole. A range of resources can be accessed through <www.washcluster.net>
- ▶ For information on menstrual hygiene in emergencies, see: **House, S., Mahon, T., and Cavill, S. 2012.** Menstrual Hygiene Matters: A resource for improving menstrual hygiene around the world. London, UK: WaterAid, co-published with 17 other organizations, <www.wateraid.org/what-we-do/our-approach/research-and-publications/view-publication?id=02309d73-8e41-4d04-b2ef-6641f6616a4f>
- ▶ **Halcrow, G., Rowland, C., Willetts, J., Crawford J., and Carrard, N. 2010.** 'Working

effectively with women and men in water, sanitation and hygiene Programmes'. Resource guide. Sydney, Australia, <www.inclusivewash.org.au/_literature_68164/Working_effectiveley_with_women_and_men_in_water_and_sanitation_programs>

- ▶ **The Inter-Agency Task Force on Gender and Water (GWTF).** The Task Force's objectives are to promote gender mainstreaming in the implementation of the Millennium Development Goals (MDGs) related to water and sanitation and the Johannesburg Plan of Implementation (JPOI) at the global, regional, national, local and utility levels. It also promotes coherence and coordination of activities by UN-Water members and partners in this area. Task Force activities reflect a long-term strategy and ongoing process of gender mainstreaming, which informs the design and implementation of national planning documents.
- ▶ For more information, see: <www.unwater.org/activities/task-forces/water-and-gender/en>
- ▶ **Office of the Special Adviser on Gender Issues and Advancement of Women. 2006.** Gender, Water and Sanitation: Case studies on best practices. New York, United Nations, <www.un.org/waterforlifedecade/pdf/un_gender_water_and_sanitation_case_studies_on_best_practices_2006.pdf>
- ▶ For information on Dignity Kits, see: <[https://ochanet.unocha.org/p/Documents/Dignity%20Kit%20\(Final\).pdf](https://ochanet.unocha.org/p/Documents/Dignity%20Kit%20(Final).pdf)>
- ▶ For information on Hygiene Kits, **see United Nations Children's Fund. 2007.** 'WASH-Related Non-Food Items: A briefing paper'. WASH Cluster HP project, <www.unicefemergencies.com/downloads/eresource/docs/WASH/WASH%20Hygiene%20Promotion%20in%20Emergencies.pdf>
- ▶ **Mercy Corps. 2008–2009.** Water, Sanitation and Hygiene Guidelines, www.mercycorps.org/sites/default/files/WASH%20Guidelines.pdf>
- ▶ **Mehrotra, S.T. 2010.** A Handbook on Women's Safety Audits in Low-Income Urban Neighbourhoods: A focus on essential services. New Delhi, India: Jagori and Women in Cities International, <www.jagori.org/wp-content/uploads/2006/01/Handbook1.pdf>
- ▶ **OHCHR Special Rapporteur Website:** <www.ohchr.org/EN/Issues/WaterAndSanitation/SRWater/Pages/SRWaterIndex.aspx>
- ▶ **Oxfam. 2013.** Oxfam Minimum Requirements for WASH Programmes, <<http://policy-practice.oxfam.org.uk/publications/oxfam-minimum-requirements-for-wash-programmes-mrwash-300134>>
- ▶ **WaterAid** is an international non-governmental organization whose mission is to transform lives by improving access to safe water, improved hygiene and sanitation in the world's poorest communities. For more information see: <www.wateraid.org/uk/what-we-do/the-crisis>.
- ▶ For a publication by WaterAid on considering equity and inclusion in WASH projects, see: <www.wateraid.org/~media/Publications/equity-and-inclusion-framework.pdf>
- ▶ **Water, Engineering and Development Centre. Barrier analysis and accessibility and safety audit tools,** <<https://wedc-knowledge.lboro.ac.uk/collections/equity-inclusion/general.html>>

- ▶ **United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. 2014.** Puberty Education and Menstrual Hygiene Management. Good Policy and Practice in Health Education, Booklet 9. UNESCO, France, <<http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002267/226792e.pdf>>
- ▶ **United Nations Children's Fund. 2011.** Water, Sanitation and Hygiene for Schoolchildren in Emergencies: A guidebook for teachers. UNICEF, USA, <www.unicef.org/disabilities/files/WASH_in_Schools_in_Emergencies_Guidebook_for_teachers.pdf>

<www.gbvguidelines.org>

<<http://gbvaor.net>>

IASC

Inter-Agency Standing Committee

<<https://interagencystandingcommittee.org>>